

מזל התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים חסידי סאטמאר

בנשיאות ביק מרן רבינו הגדול שליט"א

בני ברק - אלעד

שנה י"ג גליון תר"ח

אחרי קדושים

ח' אייר תשס"ט

ולא תקיא הארץ אתכם

תוכן העניינים

לקח טוב..... עמוד ב'
שבת בשבתו עמוד ג'
דבש תמרים עמוד ה'
בשפתי צדיקים עמוד ז'
פרפראות לחכמה עמוד ט'
והרשת והקרת עמוד י'
פניני התורה עמוד י"ב
על הפרק עמוד ט"ו
חוקים להורותם עמוד י"ז
הילולא הצדיקיא עמוד י"ח
דבר בעתו עמוד כ'
משולחן מלכים עמוד כ"א
דברות קודש עמוד כ"ט

משרתים הדורים מלובשים בטוב טעם הסתובבו בין שולחנות ערוכים כדי להכין סעודות גדולות מלאים מכל מיני מעדנים ומטעמים שונים לכל האורחים שהוזמנו ע"י עשיר העיירה, ובסדר נפלא הושיבו איש על מהנהו ואיש על דגלו העשיר לפי עשרו והעני בין חבריו העניים.

העשיר הנ"ל הצטיין במצות הכנסת אורחים וכיתו ה' פתוח לרווחה לכל עובר ושב וקיבל בסבר פנים יפות את כל באי ביתו הן העניים שאכלו מלחמו מדי יום ביומו, והן העשירים שנקלעו לכאן לרגל עסקיהם.

אכן, היות שהעשיר ה' בקי בטוב הרגלי אכילה, לכן סידר גם סדר המאכלים לעניים בנפרד ולעשירים בנפרד, לעניים נתן לחם וירקות כמו שהם רגילים בביתם, ולעשירים נתן מאכלים מעודנים יותר כפי הרגילם.

יום אחד נכנס אורח הדור בלבושו, וכפי מראהו הושיבוהו בין העשירים, וציוה למשרתיו שיביאו לו לאכול, וכראות האורח שעל שולחנו עדיין לא הביאו את האוכל, נחן האורח אל עבר שולחנם של העניים ולקח מלחמם הדל והטפו ואכלו.

בראות העשיר שאורח הלז אינו מכיר ואינו מוקיר ערכו אמר לו: מדוע הנך מורה ליטול מאכלים משולחן אחר, מוטב שתעבור לשם והמאכלים יהיו מזומנים לך שם בקירוב מקום.

עפ"י משל זה מבאר המגיד מדובנא מאמה"כ (חבקוק ג' 1) "עמד וימודד ארץ" ואמרו חז"ל שהקב"ה מדד לכל אומה כפי מידתה וצרכיה, בגלעד שניחים רוצחים, בבבל לב רגז, במצרים מצויים כשפים, ועוד, אך לעומת זאת, ארץ ישראל היא המקום להשגה רוחניות, ארץ אשר ה' אלוךך דורש אותה מראשית השנה ועד אחרית שנה.

אולם כאשר ישראל חוטאים ומתנהגים כחוקות הגוים, אומר להם הקב"ה מדוע תשבו בארץ ישראל ותושיטו יד לחוץ לארץ, אם בחרתם בתאוות הגוים, אני מגלה אתכם לשם ומוציא אתכם מארץ ישראל, וזשה"כ ולא תקיא הארץ אתכם בטמאכם אותה, כאשר קאה את הגוי אשר לפניכם, דמכיון שאתם מתנהגים כמו הגוים אין כאן מקומכם.

והוא הדבר אשר צריך להיות נר לרגלינו לנו דיירי ארץ הקודש דמפני הטאינו שהתדמו ישראל לחוקות הגוים ועשו כמעשיהם לכן גלינו מארצינו, ועל אחת כמה וכמה חובה כפולה ומכופלת מוטל עלינו בזמן זה כאשר אנו נמצאים בגלות הייבים אנו לשמור בכל כוחינו על ההבדל והמרחק שבין ישראל לעמים, ולהיפוך ממה שהכריזו הציונים "ככל הגויים בית ישראל" אלא כאמה"כ (ויקרא כ 12) "ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי".

להכנסת מודעות, ברכות מזל טוב,

הנצחת שם, לעילוי נשמת

ולכל שאר עניני המערכת

הארות והעדרות וכדו'

אפשר לפנות

להר"ר ישע פאליק שווארץ הי"ו

011-972-527617061

לקח טוב

ליקוטים יקרים, מפני סופרים וספרים, ע"ד מוסר והסידות נאמרים

קדושים תהיו, וברש"י הווי פרושים מן העריות ומן העבירה, ע"כ עליכם ללמוד מהעבירה שבה אומר החוטא שלא יראני אדם, וכך גם לגבי המצוה "הווי פרושים" בהצנע לכת בינו לבין קונו, ולא למראה עיני אדם, וזהו כמו "מן העריות ומן העבירה" שבה אינו רוצה שיראהו אדם. (דברי ישראל)

☆

וכי תזכחו זבח שלמים לה' לרצונכם תזבחהו, אם תרצו להגיע לשלימות ולהיות רצוי לפניו ית' "וכי תזכחו זבח שלמים לה'" אוי זבחת הרצון העצמי בבחינת כמל רצונך מפני רצונו, הוא עצמו זבח הרצוי לפניו "לרצונכם תזבחהו". (זרע קודש)

☆

הזבח תזכיה את עמיתך ולא תשא עליו חטא, כשהנך אומר תזכיה לאדם שחטא, אל תזכיהו באופן ישיר, שהרי תביישהו בכך, אלא "תזכיה את עמיתך" עליך לכיין את תזכחתך לעמיתך שהוא בדומה לך בתורה ומעשים טובים והוא נקי מחטא, ואילו זה שחטא יקבל תזכחה בדרך ממילא, וזוהו "ולא תשא עליו חטא" לא תגרום לו בושה בדברי תזכחה. (בעל שם טוב חק)

☆

לא תקום ולא תטור, עליך לסלוח לחברך אף אם חטא כנגדך "לא תקום ולא תטור" שהרי "כמוך אני ה'" כשם שהנך מתלונן על חברך שפגע בך, כך גם יש לי מענות עליך שחטאת כלפי, ובכל זאת הנני מוחל לך, וכך גם מוטל עליך למחול לו על פגיעתו. (רמתיים צופים)

☆

לא תקום ולא תטור את בני עמך ואהבת לרעך כמוך, על האדם להתבונן בעצמו כי למרות שמכיר בחסרונותיו, בכל זאת אינו שונא את עצמו, כך מוטל עליו לאהוב את חבירו על אף חסרונותיו "ואהבת לרעך כמוך". (מאור עינים)

לפני ה' תטהרו, כאשר איש ישראל יודע ומכיר שהוא עומד "לפני ה'" והכל הוא ממנו ית' ולא הלילה כוחו ועוצם ידי שעשה לו את החיל הזה "תטהרו" אוי מוכתחת טהרתו. (תפארת שמואל)

☆

ושמרתם את חוקתי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם אני ה', אל תטעו להשוב כאילו קיום המצוות "אשר יעשה אותם האדם" היא מכהם וביובותכם, אלא תזכרו תמיד שהכל בא בעזרתו ית' "את חוקתי ואת משפטי" כי העשייה נובעת מכוחו, ואלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו. (משמרת איתמר)

☆

את משפטי תעשו ואת חוקתי תשמרו ללכת בהם וכו' ושמרתם את חוקתי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם, בכדי לזכות לטעום טעמה של חיות המצווה "והי בהם" על האדם לעמול תחילה קשות בתורה, ולהתייגע בקיום המצוה "את משפטי תעשו ואת חוקתי תשמרו ללכת בהם" ואזי מוכתח הוא שיזכה להרגיש חיות בקיימו אותן. (אך פרי תבואה)

☆

דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו, רק ע"י האחדות "כל עדת בני ישראל" ניתן להשיג קדושה "קדושים תהיו". (ואהב ישראל)

☆

דבר אל כל עדת בני ישראל קדושים תהיו, אם כי לא יימלט שבכלל נמצאים גם פחותים, הרי לא ידח ממנו נדח, ובסופו של דבר יזכו כולם להתקדש, "כל עדת בני ישראל – קדושים תהיו". (דוידאים בשרה)

☆

דבר אל כל עדת בני ישראל קדושים תהיו, הרוצה להתקדש שומה עליו לבטל את דעתו הוא אל דעת הכלל "אל כל עדת בני ישראל" ואז מוכתח לו "קדושים תהיו". (תפארת שמואל)

דבר אל אהרן אחיך, נראה לפרש ההתורה הקדושה מלמדת לאנשים המוכיחים לב"א, שלא יזכיהו לאנשים לצים וירקנים אשר בוודאי אין דבריהם נכנסים כלל באזניהם, כמ"ש"ה אל תזכה לין, רק לאנשים המקשיבים לקול תזכחה ומוסר, ורוצה בתשובה, אליהם יגיד דרכי התשובה, וזהו דבר אל אהרן אחיך ר"ל שהוא אחיך ורוצה במעשים טובים ויקבל תזכחה ממך. (נועם אלימלך)

☆

ואל יבוא בכל עת אל הקודש, הכתוב מורה לצדיקים אנשי קודש, "ואל יבוא בכל עת אל הקודש" שלא יהיו תמיד אך ורק בדביקות, אלא שומה עליהם, לרדת להעם ולהשיגה בצרכיהם ולדאוג להם. (אמרי נועם)

☆

ומאת עדת בני ישראל יקה, קדושתו של הכהן גדול נובעת ממעלת עבודת הכלל "ומאת עדת בני ישראל יקה" הכהן את כח קדושת עבודתו. (תפארת שלמה)

☆

ואיל אחר לעולה, "ואיל" מי שמשתוקק אל השי"ת כאיל העוורג על אפיקי מים, וברצונו למסור נפשו עבור "אהר" יחיד ומיוחד, זוכה להתעלות "לעולה". (דברי שמואל)

☆

וכפר על הקודש מטומאות בני ישראל, זה הסבור בעצמו שהוא קדוש, "הקודש" ואינו רואה בעצמו שום פגם, הוא טוען כפרה "וכפר על הקודש" יותר גדול מאותו המכיר בחטאו שהוא טמא, "מטומאת בני ישראל". (צמח צדיק)

☆

כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל הטאותיכם לפני ה' תטהרו, אמנם יום הכיפורים מכפר "ביום הזה יכפר" אך בכך לא סגי, כי "עליכם" מוטלת החובה "לטהר אתכם מכל הטאותיכם". (עמוד האמת)

שבת בשבתו

אמרות קודש בענייני שבת נאמרים, על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

לעשות תשובה קודם השבת כי יום שמחה הוא

כי ביום הזה יכפר וגו' לפני ה' תטהרו שבת שבתון הוא לכם. ואפ"ל דהנה מעלת יום שבת קודש שווה למעלת יום הכפורים כמו שיוהכ"פ הוא עת רצון גדול יום סליחה וכפרה כמו כן יום שבת קודש כמאמרם ז"ל (שבת דף קיח:), והנה יום הכפורים אינו מכפר רק לשבים כמו שאמרו רז"ל (יומא דף פה:) וכן שבת קודש אינו ממכפר רק עם התשובה כמו שכתב הטו"ז ריש הלכות שבת, ומי שרוצה לזכות לקדושת יום השבת ולהשיג מחילה על כל עונותיו בודאי צריך לשוב בתשובה שלימה מעבירות שבידו, ומובא שאצל רבינו הקדוש רבי ר' אלימלך זיע"א בעיר לידענסק היה בכל ערב שבת קודש כמו יום הכיפורים שהיה מאסף ומקהיל כל היהודים מהעיר לבית הכנסת ואמרו תהלים בהתלהבות גדול ובבכי שהיה אומר מוסר גדול לפניהם. רק שביום הכיפורים התשובה הוא בעיצומו של יום ויותר שמתודה ומפרט חטאיו הרי זה משובח, ובשבת קודש אסור להתודה ולהזכיר עוון כי הוא יום שמחה וחדוה ואין עצב בו, וע"כ צריך להקדים התשובה מערב שבת קודש. ואפשר שזאת מרמזת התורה הקדושה בתיבת לפני ה' תטהרו וסמיך לי שבת, רומז על שבת בראשית שיום שבת קודש יש בו כח לטהר אותנו ולכפר עלינו כמו יום הכיפורים ממש, והיינו לפני ה' תטהרו, רצה לומר לפני שבת קודש שהוא שמה דקודשא בריך הוא כדאיתא בזה"ק (חלק ב' פה:) היינו שיקדים לטהר את עצמו מערב שבת קודש.

ישראל נעשו כארוסה להקב"ה ע"י השבת

קדושים תהיו וכו' ואת שבתותי תשמורו. וי"ל למה נסמכו את שבתותי תשמורו לקדושים תהיו דמשמע בשביל שצוה אתכם קדושים תהיו הוצרך לומר את שבתותי תשמורו, וי"ל בהקדים מש"כ בעיר דוד בשם המפרשים שנעשו ישראל ארוסה לקוב"ה ע"י שבת ובצאת ישראל ממצרים היתה יהודה לקדשו ע"י שבת וזהו זכור את יום השבת לקדשו שקדשתי אתכם בו עכ"ד, וזהו אומרו קדושים תהיו דהיינו שתקדשו עצמכם לי ותהיו כארוסה ע"י שתשמרו את השבת וזהו את שבתותי תשמורו, ולזה נסמך את שבתותי תשמורו לקדושים תהיו.

לחדש חידושיך בשבת כדי לקיים כיבוד אב ואם

איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו. איתא מהאר"י

ז"ל שמחדש בתורה בשבת גורם כבוד גדול לאביו בעולם הבא כמו שכתוב בזהר הקדוש (פר' שלח קעג.) וזהו שכתוב איש אמו ואביו תיראו לכבדם ע"י ואת שבתותי תשמורו. (חל קדומים)

לכבד השבת בשירות ותשבחות

א'ת' ש'בתותי' ת'שמורו. נוטריקון א'דני ש'פתי ת'פתח, וס'ת ו'פי י'גיד ת'הלתך, כי בש"ק מחוייב להיות פיו פתוח בשירות ותשבחות ותורה.

ע"י שמירתה תזכו לגאולה ולשאוב אור קדושתו

את שבתותי תשמורו ואת מקדשי תיראו אני ה'. על דרך הרמז למאמרם ז"ל (שבת קיח:) אלמלא שמרו ישראל שני שבתות מיד היו נגאלין, וז"ש את שבתותי תשמורו, כשתשמרו שני שבתות, תזכו ואת מקדשי תיראו, תראו בבנין בית המקדש במהרה בימינו, ואם את שבתותי תשמורו כנ"ל תזכו ומקדשי תיראו לראות הקדושה הנשפע אליכם מאתי, אני ד' אני ולא אחר, שתשאבו האור ממקור קדושתו ולא מאחר, כי הרשעה כולה כעשן תכלה, ותעביר ממשלת זדון מן הארץ. (דעת משה)

להתעורר בתשובה דייקא ביום השבת

לא תקיפו פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנך. אפ"ל עפ"י ששמעתי מאמרו"ל ז"ל בשם רבו הקדוש מבעלזא ז"ל שאמר תיבת ראש אין פירושו דוקא התחלה רק פירושו ג"כ סוף ע"ד אוחו החבל בשני ראשים, ע"כ. והוא לשון פאת, והנה שבת ור"ח נקראים פאת ראשכם, כי שבת הוא הסוף של יום ה' ו' כנודע שמיים ד' מתחיל התגלות הקדושה עד שבת הוא סוף היינו התחלה לימי השבוע הבא שהם יום א' ב' ג', ע"ד במחשבה תחלה, וזה הוא פאת ראשכם, היינו ראש וסוף, וגם ראש חודש (כי ראש פירושו סוף ותחלה כנ"ל) הוא הראש של החודש הבא וסוף של חודש העבר. והנה שבת הוא זמן תשובה, כנודע, שהוא אותיות תשב, גם איתא שבר"ח באים הרהורי תשובה לאדם, וזה שאה"כ לא תקפו (לשון השואה מלשון מקיפין בריאה) היינו שלא תשוה ותדמה, פאת ראשכם, היינו שבת ור"ח הנקראים פאת ראשכם כנ"ל לא תדמו אותם הימים עם שאר ימי החול רק בהם תתאמץ לעשות תשובה כי המה מסוגלים לזה. ובוה ולא תשחית את פאת זקנך היינו כשתתעורר לתשובה יאר ד' אליך בח" זקן מלא רחמים מ"ג. מדות דדיקנא קדישא להשפיע לך חסד ורחמים.

לעני"ג הרה"ח ר' ישראל טרענגער ז"ל

ב"ר יעקב אר"י הכהן ז"ל
גלב"ע ב"א חשון תשס"ט לפ"ק

וזו' האה"ה מרת צירל צפורה ע"ה

ב"ר משה יהודא ז"ל
גלב"ע ו"ט טבת תשס"ה לפ"ק

לעילוי נשמת

האה"ה מרת אסתר פארקאש ע"ה

ב"ר מנחם ישראל ז"ל

גלב"ע ה' אדר תשל"ז

תושבי בארא פארק הע"י

אנשי שלומינו שיחיו

הכּונוּ ! ! !

למסיבה השנתית למען החזקת כוללנו הק'

כולל "עצי חיים" לצדקת רבי מאיר בעל הנס
המתנוסס לשם לתפארת ולתהילה בבני ברק יצ"ו

שתתקיים א"ה

ליל שישי פרשת במדבר כ"ז אייר הבעל"ט
באולם הילמאן פלאזא

פאלגט נאך ווייטערדיגע מעלדונגען

יברך את בית ישראל

ברוך אלוקינו, שהשמחה במעונו, ובקול ששון ושמחה, נשגור בזה רב ברכה, קדם אבינו - חותנינו יקירינו,
הצמוד בכבוד ובאהבה בלבינו, האי גברא יקירא, גריס באורייתא תדירא, עובד את ה' ביראה טהורה,
נח לשמים ונח לאנשים, שו"ב ומתעסק בקדשים, תמים בדרכיו וחסיד במעשיו, נערץ על מכיריו,

הרה"ח ר' ישראל אלעזר טאבאק שליט"א

ומנשים באהל תבורך אמינו - חמותינו החשובה שתחי' לאויט"א

לרגל השמחה שבמעונם, בעזר צורם וקונם, רוממות קל בגרונם, בהולדת נכדם
אצל בנם האברך היקר והנעלה, נחמד למטה ואהוב למעלה, מרבה להטיב לזולתו, ועשות טוב וחסד כל מגמתו

הר"ר **יואל טאבאק** הי"ו

אב"י בקרית יואל יע"א

וצרופה בזה ברכות בכפליים, שמשמחות אלו יתמשך לכם רב שמחות במלוא חפניים,
ותזכו לראות ולרוות ממנו ומכל יוצ"ח רב תענוג ונחת, מתוך אושר ועושר בבת אחת.

כעתירת וברכת בניכם - חתניכם

שניאור זלמן, מאיר, דוד, טאבאק.

נפתלי צבי ראטשילד, נפתלי יעקב פאלאטשעק, משה ברוך כ"ץ, יואל פאלקאוויטש, יואל פארקאש

דבש תמרים

פנינים יקרים, מבאר הפרוה שרים, רבותינו הקדושים עצי התמרים

קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם, במדרש איתא ההייד ישלח עורך מקודש, מקדוש מעשים שיש בידך, וצ"ב. ואפ"ל על פי מה דאיתא בנמרא בנמרא יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ואלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו. וא"י זללה"ה בייטב פנים האריך בענין זה כי מלחמת היצר נדמה למשא הרובץ על כתפו של האדם, והקב"ה העוזר לו מקיים בזה פריקה ומעינה, עיי"ש. אולם בייטב לב כתב דעל פי חוקי התורה במצות פריקה ומעינה כתיב עזוב תעזוב עמו, ופירשיי עם בעליו, אבל אם הלך וישב לו מנגד ואמר לו אם רצונך למעון או לפרוק מעון או פרוק פטור. והקב"ה שומר חוקי התורה, ואם כן אם האדם טוען או פורק אז כביכול מחויב לצאת עמו למעון עול מלכות עלינו, ולפרוק מעלינו ומעליו עול הגלות והשעבוד, מה שאין כן אם האדם אינו טוען עליו עול מלכותו יתברך, אז כביכול הוא יושב לו מנגד, עכד"ה"ק. וזה כאשר הזהיר הכתוב קדושים תהיו, לקיים מצות פרישות שהוא דבר קשה עד מאוד, הסמך המדרש את הכתוב ישלח עורך מקודש, מקדוש מעשים שיש בידך, כי רק אם האדם בעצמו ישתדל לקיים דת התהי"ק, ויהיה בידו קידוש מעשים, אז ישלח עורך מקודש וכביכול יהיה בעזרו, ומה יתחוק האדם בכל עת ובכל זמן לאזור חיל לעסוק בתהי"ק בחשק והתלהבות, ואף שלפעמים נראה לעינו כי לא יזכה להבין ולהשכיל את דברי התורה, מכל מקום אם יתייגע וישים ראשו ורובו בתורה, אז הקב"ה יסייע בידו ויאיר עיניו, בבחינת עזוב תעזוב עמו.

(כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א)

באיסוריהו קיימו, ואחשבה לדעת שהוא בעשות האדם תשובה מאהבה על העבירות ואז זדונות נעשית כזכות, אמנם כיון שהרע גרמה עשיית זאת וישפע גם רעות על ידי אותן העבירות, אלא שיהי פעולתן לטובת ישראל ויחולו על ראש שונאיהם, עכ"ד. ובספר בני יששכר הוסיף עוד עצה אחרת עפ"י מאמרם (נזיר כ"ג) גדולה עבירה לשמה ממצוה שלא לשמה, ובכן בעשות האדם עבירה לשמה אף שהעבירה תעורר דינים וגבורות, אמנם כיון שהעבירה נעשית לשמה הנה הדינים והגבורות הנפעלים על ידיה יחולו על ראש שונאי ישראל, עכ"ד, אמנם עצה זו של עבירה לשמה לא על הכלל כולו יצא ואינו מסור ביד כל אדם לעשותו וכמו שכתב בספר תולדות יעקב יוסף שאין לעשות עבירה לשמה אלא במקום הכרח גדול ובלב בר וזך מכל הנאה עצמית ואם לאו אל יעשנה. והנה נדב ואביהוא בהקריבם אש זרה אשר לא צווה ה' אותם עשו מעשיהם בכונה רצויה לשם שמים, וכמו שכתב באבן עזרא בביאור הכתוב וימותו לפני ה' כי חשבו שיעשו דבר רצוי לפניו, א"כ ה"י בזה כענין עבירה לשמה שהפעולה רעה אך המעשה טובה, וע"ז דרש המדרש בשעה שנכנסו שני פולמסין דנורא לתוך הוטמיהון דנדב ואביהוא ענו שרפי הקודש השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם ונתכוונו בזה ללמוד את בניי דרך טובה וישרה שענין עבירה לשמה אין ראוי לעשותו ובאם רצונם להשפיע דינים על שונאי ישראל אז העצה השיבנו ה' אליך ונשובה לעשות תשובה מאהבה וזוהו ישפע הרע על אויב ה'.

(ברך משה)

וכמעשה ארץ כנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו. ונראה לומר שהנה מבואר בדברי חז"ל שהיובה יתירה נודעת לארצינו הקי אצל אומות העולם, וכימי קדם היו כל יושבי תבל ושוכני ארץ מקצה העולם ועד קצהו מחשיבים מאד את ארץ ישראל, וכל רוזני ארץ וקציניה היתה משאת נפשם לשום משכנם בתוכה, ולכנות להם כה מירות פאר ושכיות המדה לשמם ולזכרם תאות נפשם, אכן חבה גדולה זו שהכבו גוי הארצות את ארץ ישראל שנואה היא לפני המקום ב"ה, כי את כל התועבות עשו יושבי הארץ ויטמאוהו במעשים הרעים, ומשום כך ציוה הקב"ה דהשמיד להרוג ולאבד את שבע האומות וישבי הארץ, וזאת אפשר לרמוז בכונת הכתוב לבל יעשו כמעשה האומות הרשעים להיות חוככי הארץ כמותם, וכן לא תעשו, כי חיבת הארץ בלא תורה ומצוות תועבה היא לנו, אלא בראש וראשונה על ישראל להיות נכספים ומשתוקקים בכל לבם לקיום המצוות וזוהו תהיה חבת ארץ מפעפעת בקרבם ולא זולת.

☆

במדרש בשעה שנכנסו שני פולמסין דנורא לתוך הוטמיהון של נדב ואביהוא ענו שרפי הקודש ואמרו השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם, והוא פלא. ואפ"ל עפ"י משי"כ באגרא דכלה דידוע דטבע וסגולת המצוות להשפיע טובה וברכה לכל העולמות וסגולת העבירה בטבעה להשפיע להיפך, אך לפעמים מצטרבים ישראל להשפיע רעות לשונאיהם והאיך יהי זה אפשרי, אם מפאת המצוות הלא בטבעה כל טוב, ואם מפאת העבירות הלא

צדקת רבי מאיר בעל הנס

כולל עצי הים

ב"ב

ארץ הקודש תובב"א

אלקא דמאיר עננו

נסא דברכתא

ברגשי הודאה והערכה, נשגר בזה כוס של ברכה,
בברכת מזל טוב בשיר ושבחה, קדם ידידינו היקר
והנעלה, נחמד למטה ואהוב למעלה, עושה ומעשה
צדקה וחסד, ידיד נאמן לכוללינו הק'

מוה"ר נחמן דוב העללער הי"ו

אב"י בווייליאמסבורג יע"א

לרגל שמחתו באירוסי בתו שתחי'

עב"ג הבה"ח המו"מ בתויר"ש ני"ו

למזל טוב ובשעטו"מ

יה"ר שתזכו לראות ולרוות רב תענוג ונחת ממנו ומכל יוצאי
חלצים, ותזכו להמשיך במעשי צדקה וחסד לאורך כל ימי
חיים, ואלקא דמאיר יענכם, להניח ברכה אל תוך בתיכם.

המכרכים ביקרא דאורייתא

הנהלת הכולל

בשפתו צדיקים

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בקרבתם לפני ה'

הרב הצדיק [רבי אברהם דוד] דק"ק בוטשאטש זי"ע אמר ששמע שהרב הגאון וכו' מהרמ"ע מפאנו בעל עשר מאמרות זללה"ה היתה פטירתו על ידי נשיקה שהיה לו זמן התבודדות לעורר אהבה להבורא כל עלמין ית' ואמר להשמש שזמן מוגבל ימתין, ואחר כך תיכף יבוא אליו וימשכו עד יפסוק מדביקותו, כן היה בכל יום, והיה היום ותהי שריפה בעיר ומתוך הבהלה שכח משמשו לבוא בזמנו, ובא במעט זמן אח"כ, וימצאחו מת שיצאו נשמתו בנשיקה. וזהו ג"כ פירוש הפסוק אחרי מות שני בני אהרן בקרבתם לפני ה' וימותו, זאת היתה גם כן מיתתן התקרבות לו יתברך ואמר שכן אצל הצדיקים הוא בנקל לבוא לאהבה גדולה עד שתצא נשמתו מגודל אהבה, אך ברית כרותה ומפורש שאין לעשות כך, אמת שחיוב לעורר האהבה השבעתי אתכם וגו' אם תעירו ואם תעוררו את האהבה וגו' אבל צריך להיות רצוא ושוב, אם כן לכך שוב לאחריו. (שפתי קדושים)

בזאת יבוא אהרן אל הקודש

בשנת ת"ח כשהיו רדיפות וגזירות נוראות אמרו רבים שהם חבלי משיח, וסמכו לפסוק זה "בזאת יבוא אהרן אל הקודש", דהיינו בשנת זא"ת (ת"ח) יהיה זמן הגאולה ויבנה המקדש ויבוא אהרן אל הקודש, וכן אמר המקובל הקדוש רבי שמשון מאוסטרופולי זי"ע, וכן מובא בשם השל"ה, [ועי' בזוה"ק (תולדות קלט): שלמדו מהפסוק בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו, דשנת ה' אלפים ת"ח יהיו קיימין כל דיירי עפרא בקיומיהוין]. ועוד אמרו אז (תהלים כו ג) אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח, כן סמכו מאמ"כ (ויקרא כו מד) ואף גם זא"ת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא גאלתים, אח"כ כשעברה שנה זו נבוכו רבים באמונה ופרסם הש"ך "קול קורא" כדלהלן: דאיתא בגמ' (סנהדרין צח) דאמר ליה רבי יהושע בן לוי למשיח אימתי אתי מר, אמר ליה היום וכו' הדר אמר שקורי קמשקר בי, אמר לו "היום אם בקולו תשמעו", והנה תשובה תפלה וצדקה מעבירים הגזירה ומקרבים הגאולה, והם "צום קול ממון", כל אחד גימטריא קו"ל, כל אלו יכולים להיות הי"ם אם בקולו תשמעו, וזהו שנאמר (תהלים קיח כג) מאת ה' היתה זא"ת – שנת ת"ח היתה פקידה לטובה מאת ה', כיון שהוא כולל "צום קול ממון" ביחד גימטרי' ת"ח, "אך היא נפלאה בעינינו", שלא זכינו לזה ונפלאה ומכוסה היא מעינינו, משום זה הי"ם עשה ה' נגילה ונשמחה בו, דהכל תלוי דווקא אם יש באמת "זה היום" שתשמעו בקולו במציאות, והיא המניעה. (מאמר אברהם)

השוכן אתם בתוך טומאותם

דרכו בקודש של הרה"ק הרבי ר' בונם מפרשיסחא זי"ע קודם שנתפרסם לרבן של ישראל, שבשבת הראשונה אחרי בואו מדאנציג היה בפרשיסחא אצל היהודי הק' זי"ע, ולשבת השניה נסע ללובלין להרה"ק החוזה מלובלין זי"ע, פע"א בא ללובלין, ורבו הק' לא נתן לו שלום, הבין רבי בונם כי לא דבר ריק הוא, והתחיל להתבונן במעשיו ולחשוב דרכיו בדאנציג, ומצא שלא חטא שם במאומה, ואדרבה היה לו הפעם "דאנציג טוב" כי תיקן שם הרבה מה"דייטשן", אחרי כן אמר בלבו "פשפש ולא מצא יתלה בביטול תורה" וביטול תורה הרי ה' לי באמת, שבדרך המעטתי על כל פנים בלימוד התורה, החליט לתקן חסרו זה, וישב תיכף לעסוק בתורה ולמד בהתמדה כל היום וכל הלילה, אחרי כן נצנץ במוחו פירוש חדש על המאמר "פשפש ולא מצא" אם פשפש במעשיו ולא מצא בו חטא, יתלה את הסיבה ש"לא מצא" בביטול תורה, שאילו ה' עוסק בתורה היה מוצא בו את החטא, ואם כן – חשב רבי בונם הלאה – עתה שעסקתי בתורה בוודאי אמצא בי את עוונתי, וכך הוה, תיכף הרגיש בחטא שחטא בזחיות הדעת על שהיה לו הפעם "דאנציג טוב", ומיד עשה תשובה על זה, אחרי כן נכנס אל רבו, ורבו הק' קיבלו בסבר פנים יפות ונתון לו שלום באהבה רבה, ואמר לו: הלא ידעת, כי דאנציג הוא מקום טומאה, ושם שכינתא בגלותא, והיא מתדבקת בכל אדם שיש לו רצון להתדבק בה, כי במקום טומאה אין לקדושה כמה להאחו, ואם שם שרתה עליך שכינה הרי זה דבר נקל, ולא מצד כוחך הוא, ולחינם היתה לך מזה גבהות הלב. (לשון חסידים)

☆

הרה"ק בעל האוהב ישראל מאפסא זי"ע הגיע פעם לשבות את שבתו באחת העיירות, וחסידיו הכינו עבורו אכסניא נאה ומשובחת אצל אחד ממכובדי העיר, אשר רק חסרון "קטן" היה ידוע לו, והוא, דבר היותו רודף אחר הכבוד באופן בולט ביותר, לא רצה הרה"ק מאפסא להתאכסן אצל זה, ובחר לו אכסניא אחרת, אולם דא עקא, זה האיש היה מפחותי העיר אשר שמועות נלוזות היו מרננים עליו, כשהעירו לו חסידים ברוב פליאתם שאין הדבר נאה לו להתאכסן אצל אחד כזה, השיב להם בטוב טעם: אצל המתגאה מצינו שהקב"ה אומר עליו "אין אני והוא יכולים דור במחיצה אחת", ואם הקב"ה אינו יכול לדור עמו, כל שכן אני הקטן, אבל אצל זה האיש השפל, היודע ערכו, והרי בטומאה כתיב "השוכן אתם בתוך טומאותם", ואם הקב"ה מוצא לו מקום לשכון שם, גם אני אמצא לי שם מקום. (שיח שרפי קודש)

שבת של מי היתה

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרכיבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתנו לכבוד הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים וכו בזכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק, ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאינו ע"ד המסורה לנו מרבנותה"ק על טהרת הקודש

פרשת אחו"ק

מו"ה עזרא זייאת בי"ו

המלמד: הר"ר יואל וויינברגר שליט"א
והר"ר שמואל שאול גרינוואלד שליט"א

מו"ה משה יצחק העללער הי"ו

המלמד: הר"ר עזרא בנעט שליט"א
והר"ר מרדכי מנחם שווארטץ שליט"א

מו"ה ציון עובדי' מאסרי הי"ו

המלמד: הר"ר מאיר חיים שישא שליט"א

מוה"ר מרדכי יונה וויזער הי"ו

המלמד: הר"ר יוסף מאיר שווארטץ שליט"א

מוה"ר יואל ווייסמאן הי"ו

המלמד: הר"ר שאול יחזקאל שווארטץ שליט"א

מו"ה משה יודא העכט הי"ו

המלמדים: הר"ר יעקב מאיר ראזנבערג שליט"א
והר"ר דוד שלמה וואנחאצקער שליט"א

מו"ה משה גדלי' פאלאטשעק הי"ו

המלמדים: הר"ר יואל גרינוואלד שליט"א
והר"ר שמעון יואל בראך שליט"א

מו"ה חיים הערש גאלד הי"ו

המלמד: הר"ר נפתלי פאלאטשעק שליט"א

מו"ה יוסף אשר זילבערשטיין הי"ו

המלמד: הר"ר יואל כץ שליט"א

מוה"ר נחום אלישע האראוויץ הי"ו

המלמד: הר"ר משה ראטה שליט"א

מו"ה אלי לייב ראזענבערג הי"ו

המלמד: הר"ר אהרן ווייסהויז שליט"א

מוה"ר יואל פעלדמאן הי"ו

המלמד: הר"ר הערשל גראס שליט"א

מוה"ר ראובן גלאנץ הי"ו

המלמד: הר"ר מנשה ברוך קליין שליט"א

מו"ה יצחק בעריש סאנדער הי"ו

המלמד: הר"ר אברהם משה לאנדא שליט"א

מו"ה מאיר סאקס הי"ו

המלמד: הר"ר יעקב מיכאל היילברויך שליט"א

מו"ה יואל שפיטצער הי"ו

המלמד: הר"ר משה יוחנן קליין שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יזקף לזכותכם לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

שבת של מי היתה, שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה, ובמה היתה הגדה היום, אמרו לו בפרשת הקהל, ומה דרש בו, הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין, "כדי ליתן שכר למביאייהן". (חגיגה ג.)

מפעל החזקת מלמד

שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

פרפראות להכמה

מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מיוסדים, כפתור ופרח משוקדים

תיבות "לעולם ועד" וזה הב' כנפים שנחסר, וזה שרמו המדרש עה"פ הלא אחיך רועים בשכם, רמו על עת שהיו ישראל בגלות וחסר תיבות "לעולם ועד" ונשאר רק בשכ"ם ר"ת ב'רוך ש"ם כ'בוד מ'לכותו, ועל זה קאמר המדרש הה"ד לדור ודור נגיד גדלך, אולם לנצח נצחים קדושתך נקדי"ש דההינו שעתידין שיקראו הצדיקים קדוש כשמו של הקב"ה, ולכאורה איך יהא נקרא הקב"ה או, ע"ז קאמר ושבחך אלוקינו מפניו לא ימוש לעולם וע"ד ר"ל שאז יהי נקרא הקב"ה קדוש לעולם ועד, עכ"ד האוהב ישראל. ובזה יתבאר שאמר הכתוב "קדושים תהיו" דלעתיד לבוא תהיו נקראים קדושים, אך יכול כמוני שאז תהיו נקראים קדוש כמוני, ת"ל כי קדוש אני קדושתו למעלה מקדושתכם, שגם אז יהי קדושתו למעלה שיקרא שמי "קדוש לעולם ועד". (ברכת אהרן)

☆

איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו. יש לפרש בהקדם דברי המדרש כבוד את אביך ואת אמך כדי שאדור ביניכם, והנה אמרו ז"ל במדרש ששאל ההוא מינא והיאך הקב"ה מוריד גשמים בשבת, דהוה הוצאה מרשות לרשות, והרי הוא כביכול מקיים כל התורה כולה, והשיב לו ר"א שכל העולם כולו שלו הוא, והוי כמטלטל בחצירו וברשותו וכו'. וזהו שאמר הכתוב איש אמו ואביו תיראו ואם כן אדור ביניכם כדברי המדרש הנ"ל, ויהיה כל הארץ נחשב כרשותי וכחצירי ועל ידי זה ואת שבתותי תשמרו "שבתותי" היינו שבת שלי, היינו כיון שאדור ביניכם ובה לא יהיה פתחון פה למינים.

☆

לא תקום ולא תטור ואהבת לרעך כמוך אני ה'. הנה יש להבין דהא השי"ת שומר משמרתה של תורה, ולמה משלם לאדם מדה כנגד מדה בעשותו עבירה הא קעבר על לא תקום, והתירוץ דבאמת שזה חסד מהשי"ת שמשלם מדה כנגד מדה, כי מזה ידענו השכר והעונש שהשי"ת משגיח עלינו תמיד, דכיון על עבירה זאת קיבל עונש זו נודע לו כי אית דין ודיין ויש שכר ועונש – ובה פירשתי הפסוק עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים כי בדבר אשר זדו עליהם, דהנה אלהים בנימטר' הטבע, וה' הוא למעלה מהטבע שמהוה הכל, ומזה שראה יתרו שהשי"ת משלם מדה כנגד מדה שבמים דימו לאבדם ובהם נאבדו, מזה נודע לו כי גדול ה' מכל האלהים, דה' שהוא למעלה מהטבע גדול משם אלהים, דהכל למעלה מהטבע כי בדבר אשר זדו עליהם, ומזה ראה שהכל מתנהג מלמעלה. ובה יתבאר ג"כ מה שאמרו אחי יוסף אליו לו ישטמנו יוסף והשב ישיב לנו את כל הרעה אשר גמלנו אותך, והשיב להם התחת אלהים אני, וצ"ב תשובתו, ולהנ"ל יתבאר דהם חששו שישלם להם מדה כנגד מדה, לכן השיב להם יוסף התחת אלהים אני דהשי"ת משלם מדה כנגד מדה כדי שיאמינו בשכר ועונש משא"כ אנכי. וז"ש הכתוב לא תקום ולא תטור וכו' אני ה', דרק אני צריך לעשות נקמה, לשלם מדה כנגד מדה, כדי שאני ה', שידעו שאני מהוה את הכל, לא כן אתם. (אך פרי תבואה)

אחרי מות שני בני אהרן. במדרש פליאה, כשנכנסו שני פולמוסין דנורא לתוך חוטמיהון של נדב ואביהוא, שאלו מלאכי השרת א"כ למה קרעת להם את הים, ענו שרפי הקודש ואמרו השיבו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם, וצ"ב. ויל"פ דאיתא במדרש דבשעת קריעת ים סוף טען שר של ים מה בין אלו לאלו, הללו והללו ועובדי עבודה זרה, וענה הקב"ה אתה דן שוגג כמיד ואונס כרצון, דישראל עבדו רק מתוך אונס, והנה על עבודה זרה יש דין של יהרג ואל יעבור, דאיכא עשה דונקדשתי בתוך בני ישראל, ואי עוברים על עשה אין עונש מיתה, נמצא דישראל שעברו אעשה דונקדשתי ועבדו ע"ז לא ה' להם דין מיתה. והנה נדב ואביהוא הקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אותם, וכ' הרשב"ם (בפירושו עה"ת) דמשה לא רצה שיביאו אש של הדיוט לפי שהיו מצפים לדירת אש גבוה ולא טוב היום להביא את זה כדי להתקדש שם שמים שידעו הכל כי אשר בא מן השמים, כמו שאמר אליהו ואש לא תשימו לפי שהי' רוצה לקדש ש"ש בירידת האש שלמעלה, עכ"ל, נמצא דנדב ואביהוא עברו על עשה דונקדשתי ולא ה' להם דין מיתה, ולכן שאלו מלאכי השרת א"כ דענשי מיתה על עשה, למה קרעת להם את הים, דגם בני"י עברו אעשה דונקדשתי כנ"ל, ע"ז ענו שרפי הקודש השיבו ה' אליך וכו', דמבואר בספ"ק דבצדיקים מתנהג עמהם הקב"ה עפ"י מדת הדין כמו שעלה במחשבה תחלה, דמחשבת הקב"ה לברא את העולם במדת הדין נשאר אצל הצדיקים, ולכן נדב ואביהוא שהיו במדריגא גבוהה בקרבתם לפני ה', נשאר אצלם ההתנהגות כמדת הדין, וז"ש השיבו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם כמו שהי' בתחלת הבריאה.

☆

קדושים תהיו כי קדוש אני. ובמדרש אי יכול כמוני, תלמוד לומר כי קדוש אני, קדושתו למעלה מקדושתכם, וצ"ב, ונראה עפ"י שפי' באוהב ישראל בליקוטם פרי' וישב לפרש דברי המדרש עה"פ הלא אחיך רועים בשכם הה"ד לדור ודור נגיד גדלך ולנצח נצחים קדושתך נקדיש ושבחך אלוקינו מפניו לא ימוש לעולם ועד, והיא פלא, וביאר עפ"י דאי' בגמ' (תניגה י"ג) כתוב שש כנפים לאחד וכתוב וארבע כנפים לאחת ומשני כאן בזמן שביהמ"ק קיים כאן בזמן שאין ביהמ"ק קיים נתמעט כביכול כנפי החיות, והנה אי' בכתבי האר"י דהפסוק ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד יש בו ו' תיבות כנגד שש הכנפים, נמצא בזמן הזה שחסר ב' כנפים כנ"ל חסר ג"כ ב' תיבות מאלו ששה תיבות, ואמר מורי הרה"ק ר' אלימלך זללה"ה ששני התיבות החסרים הם "כבוד מלכותו", ולזה אנוהו מבקשים ומתפללים להשי"ת בתפילת המוספין של יו"ט גלה "כבוד מלכותך" עלינו עכד"ק. אך הוא מוסף: ואני אומר שהשני תיבות אשר הם חסרים הם "לעולם ועד" דהנה אי' בגמ' עתידין צדיקים שיקראו קדוש, כי עתה נקרא הקב"ה קדוש, ופריך הש"ס היאך יהי נקרא או הקב"ה, ומשני שאז יהי נקרא הקב"ה קדוש לעולם ועד, ומובח מזה דעכשיו חסר

**עניינים נפלאים, בסוגיות ובפלאפולים,
שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים**

ודרשת והקרת

בענין לפני עיור וגדרי האיסור

ויסוד הדברים נזכרים כבר בראשונים, דהר"א מזרחי (בפר' שמיני) על הפסוק ואת אלה תשקצו מן העוף לא יאכלו שקץ הם וגו', והתורה כהנים כתב לא יאכלו לחייב את המאכיל כאוכלו, ומבאר האבן עזרא דאם מאכיל עוף טמא לבר ישראל בחזקת עוף טהור ואוכל, הוא האוכל שוגג והמאכיל מזיד, ומיחייב ההוא מאכיל כאילו הוא גופיה אכליה ולוקה, יעו"ש.

חזו"ן ברא"ם כחידוש הנ"ל דהמכשיל חבירו לעבור עבירה עובר המכשיל בעצמו באותה העבירה, ויותר מזה ס"ל האבן עזרא דהמכשיל אף לוקהעל הכשלתו כאילו הוא אכלו [ברם, דברי האב"ע צ"ב דעל לאו דלפנ"ע אין לוקין, וא"כ צ"ע על מה ילקה המאכיל, עיי"ש באריכות].

האמונת שמואל (בסי' י"ד) כתב לחדש, דמה דאיכא איסור דלפנ"ע במושט לזולתו דבר האסור ומכשילו בעוון, הוא דווקא כשהמכשיל גם שייך באותו האיסור גופיה, אבל היכא דלמכשיל שרי, אף שלנכשל הוא אסור ליכא בזה משום לאו דלפנ"ע.

והוא דהמושט כוס יין לנזיר עובר בלפני עור אע"פ שהוא אינו נזיר, מ"מ שייך ביה האי איסורא שטוב"ס אם ידור בנזירות ייאסר ביין, ולפ"ז מותר לישראל להושיט אבר מן החי מבהמה טמאה לבן נח, כיון שישראל לא נצטו באבר מן החי בבהמה טמאה, א"כ אע"פ שבני נח נצטוו ונאסרו בהם מ"מ אינו עובר בלפנ"ע כיון שהוא עצמו לא נאסר בזה.

והפרי חדש (י"ד סי' ס"ב סק"ג) הביא דברי האמונת שמואל והקשה עליו ופליג עליו לדינא, עיי"ש.

ועפ"ד האחרונים הנ"ל מבוארים היטב דברי האמונת שמואל, דהיכא דאין המכשיל מוחרר באיסור ולדידיה שרי ליה, וכמו באבר מן החי בבהמה טמאה דאין ישראל מוחרר בהם, ליכא דין דלפנ"ע, דכיון דלישראל המכשיל מותר האיסור, א"כ לא שייך למימר דאסור לו ליתנו לבן נח כיון דהוחרר שלא להכשיל אחרים מטעם דנעשה שותף בגוף האיסור, דהרי בגוף האיסור של אבר מן החי בבהמה טמאה הרי לא נצטוו, ואם לא הוחרר בעיקר האיסור לא שייך שיהא מוחרר בענף האיסור שלא להכשיל אחרים.

ואמנם האחרונים ובראשם האזו"ע הקשו דעדיין דברי האמונת שמואל צ"ע, דאפי' אם אינו מוחרר על עצם האיסור, מ"מ כיון שטוב"ס הכשיל חבירו באיסור, עכ"פ עובר על לפנ"ע משום נתינת עצה שאינה הוגנת דודאי לא גרע

בפרשתן (קדושים י"ט י"ד) ולפני עיור לא תתן מכשול, הנה אף דפשטיה דקרא הוא במניח אבן או מכשול בדרך הסומא, אוקמוה חז"ל לפסוק זה במכשיל חבירו באיסור או בעצה רעה, וכלשונו של הרמב"ם (בפי"ב מהל' רוצח) שאף הוא עור ואינו רואה דרך האמת מפני תאוות לבו, והכי איתא בגמ' (ע"ז דף ו' 1) תניא אמר רבי נתן מנין שלא יושיט אדם כוס יין לנזיר ואבר מן החי לבן נח, מלתוד לומר ולפני עור לא תתן מכשול, ע"ש.

ויש פלוגתא בין התורה כהנים (בפרשתן סוף פרק ג') והסמ"ג (מי קס"ח), אי פשטיה דקרא אוסר להשיא עצה רעה לחבירו, ולא זה כולל נמי שלא להכשילו בדבר איסור, או להיפך דעיקר קרא אתיא שלא להכשיל בדבר איסור את חבירו ולא זה כולל בתוכו גם שלא להשיא עצה רעה, עיי"ש בדבריהם.

עכ"פ, הא חזו"ן להדיא מכל הפוסקים, שחז"ל הוציאו קרא דלפני עור מפשטיה דהיינו מניח מכשול גשמי, והעמידו הכתוב במכשילו בעצה או איסור, עד כדי כך הדברים אמורים – שהמנחת חינוך (מצוה רל"ב) טוען שהמניח אבן או מכשול לפני סומא בדרך אינו עובר כלל על לפני עור, והרבה האריכו האחרונים לבאר ענין זה, והגר"פ בביאורו לרס"ג מבאר שהוכרחו להוציאו מפשטיה דקרא כי על נתינת מכשול יש כבר לאו דועשת מעקה לגגן שמשם ילפינן חיוב להסיר כל המכשולות והסכנות מכל מושבותינו, ואכמ"ל, עיי"ש.

מפורסם בעולם ובספרי האחרונים (ובעולם הישיבות מפורסם חידוש זה בשם הרב מפונבו"ז ז"ל) בגדר לפני עור, דבדין לפנ"ע במכשילו לחטא איכא תרתן, חזא איכא ביה משום חלק הנתינת עצה רעה, דההכשלה בחטא הוא נתינת עצה שאינה הוגנת, ולא גרעי הכשלה במילי דשמיא ממילי דעלמא, ועוד איכא בלאו דלפנ"ע גילוי בכל המצות והוא ענף לכל איסור שבתורה, דהיינו כשנכתב בתורה איסור שנזיר לא ישתה יין כתוב בה שני אזהרות, א' שהוא לא ישתה יין, וב' שלא ישכיל אחרים לשתות יין בימי נזירותם, דאין הלאו דלפנ"ע רק איסור עצמי ונפרד על כל המצות שלא להכשיל בהם, אלא הלאו דלפנ"ע הוא מאביזריהו דכל איסור ואיסור, והלפנ"ע הוא גילוי בכל המצות.

נמצא דכשעבר והכשיל נזיר בשתיית יין, הרי מדינא דלפנ"ע עבר בעצמו באיסור שתיית יין, דלאו דלפנ"ע הוא גילוי דע"י שמכשיל את חבירו עובר בגוף האיסור בעצמו.

ובמלחמות שם השיג עליו דהרי בנותן להם הכלים אינו עובר אלא בלאו דלפני עור, שע"י הכלים ילכו לעבוד בזה ע"ז, ועל לפני עור לא נתחייבו למסור נפשם דהא הוי ככל המצות שבתורה שהם בגדר יעבור ואל ייהרג, ואמאי כתב הבעל המאור שחייבין למסור נפשם שלא ליתנם.

ובפשטות נראה, שפלוגתתם תלוי ביסוד הנ"ל, דהבעל המאור סבר דהאיסור דלפנ"ע אינו לאו פרטי אלא ענף לכל מצות התורה ואם מכשיל חבירו באיקה איסור הוא נעשה שותף בעצם האיסור מדין לפנ"ע, וא"כ נמצא שע"י שמכשילים בהכלים שיעבדו ע"ז בזה, נמצא שהוא עובד ע"ז וא"כ שפיר יש עליו חיוב למסור נפשו דהרי הוא מהג' עבירות שיהרג ואל יעבור, משא"כ המלחמות סבר דלפנ"ע הוי לאו בפני עצמו וככל שאר איסורי תורה, ואינו חלק מאותו האיסור שמכשילו, וא"כ שפיר אינו מחוייב למסור נפשו עליו.

והאחרונים דקדקו (שירת משה סי' ב' אות ח) דאי נימא כיסוד הנ"ל שלפנ"ע אינו לאו עצמי ונפרד אלא הוא חלק מאותה העבירה, א"כ איכא נפקא מינה בחומרת הלפנ"ע בין מכשיל בעבירה קלה למכשיל בעבירה חמורה, כיון דעבירת הלפנ"ע הוי חלק מעצם העבירה שהכשיל את חבירו.

ואיכא בזה נפק"מ לדינא, בחולה שיש בו סכנה ואפשר להזמין לו רק רופא שיחלל שבת יותר מכפי צורך החולה, דאיכא בזה איסור לפנ"ע על הכשלת הרופא בחילול שבת שלא לצורך פיקו"ג, הגם דפשיטא שמותר לקרותו שכשם שפיקו"ג דוחה שבת ה"נ דוחה לאו דלפנ"ע, מ"מ כשיש לפניו שני רופאים כאלו, שהאחד ע"י שחימיו יעבור על מלאכת הבערה שהיא בסקילה, והשני לא יעבור רק על איסור מחמר שהוא בלאו, לכאורה מחוייב לקרות את האחרון, שהרי חולה שיש בו סכנה מאבילין אותו הקל הקל תחילה, והזמנת האחרון חשיב קל מצד לאו דלפנ"ע, כיון דהיא עבירת לפנ"ע רק כלפי איסור מחמר הקל יותר מלפנ"ע של הבערה, משא"כ אי נימא שאיסור לפנ"ע הוי לאו פרטי ואינו חלק מאותה העבירה, א"כ ליכא נפק"מ בחומרת האיסור לפנ"ע בין מכשיל בעבירה קלה או עבירה חמורה, ויש עוד נפק"מ בדבר.

מנתנית עצה רעה במילי דעלמא, וא"כ עכ"פ מדין זה יעבור על לפנ"ע, והרבה טרחו האחרונים ליישב דבריו וישמע חכם ויוסיף לקח.

כיסוד הנזכר מובא בחי' חמדת שלמה (יבמות מז): דאיאת בספרי עה"כ ואם הפר יפר אותם אחרי שמעו ונשא עוונה, וכ' ונשא עוונה מגיד הכתוב שהוא נכנס תחתיה לעוון, (הכתוב מיירי בבעל ששמע נדרה והיא אינה יודעת, ואחר זמן הפר לה ואמר לה שהוא יום שמעו, והיא שוגגת).

הקשה החמדת שלמה אמאי בעינן קרא של ונשא עוונה, הרי הוי בכלל לפני עור, וכתב לבאר דלאו דלפנ"ע הוא רק כשהנכשל הוא מזיד בחטא, אבל כשהוא שוגג ואינו יודע מהאיסור זה אינו נכנס בכלל האיסור דלפנ"ע אלא מצד הסברא הוא אסור, והמכשיל שוגג הוא חמור יותר מהלאו דלפנ"ע, דבמכשיל לשוגג יש לו נשיאות עוון כאילו הוא היה עושה האיסור, וזה הוא מה שגלה לן קרא בנשא עוונה, דכשהנכשל שוגג הוא איסור מסברא ולא מדין לפנ"ע, ובוה המכשיל בעצמו עובר העבירה כאילו הוא עושה האיסור, וכתב שם החמד"ש, דהיכא שהמכשיל אינו מוחרר באיסור העבירה שמכשיל בה, לא שייך לומר שהוא כאילו הוא עשה האיסור, (והוא כד' האחרונים הנ"ל שכתבו לבאר בזה דברי האמונת שמואל).

אך החמדת שלמה כתב שם, דאי אפשר לומר דקרא דלפני עור איירי רק כשהנכשל יודע בהאיסור דהרי מלשון הפסוק שממשיל את העובר כסומא, משמע דאיירי גם כשאינו יודע בהאיסור שהוא עובר.

חזינן מדברי החמד"ש כיסוד הנזכר שכשמכשיל לחבירו עובר בעצמו באותו איסור שהכשיל את חבירו, רק החמד"ש רוצה לחדש דהיינו דווקא כשהנכשל שוגג ולדברי האחרונים הוא הדין במזיד.

ועפ"י יסוד הנ"ל ביארו האחרונים (עיי' בקובץ הערות השמטות סי' ט"ו) מחלוקת הבעל המאור והרמב"ן (בסנהדרין דף עד) בענין כלים שהיו נוטלין אותן הכמרים מבית היהודים לבית ע"ז שלהם, וכתב הבעל המאור דאם אין הכמרים מכוונין להנאת עצמן אלא לשם עבודה וזה חייבין למסור נפשם שלא ליתנם.

קחו ברכה אל תוך בתיכם

נעמט אריין אין שטוב

דעם הייליגן רבי מאיר בעל הנס פושקע

פון כולל עצי חיים ד'סאטמאר בני ברק

צדקת רבי מאיר בעל הנס

רופט: 917-880-2712

צו באקומען אונזער פושקע קען מען זיך ווענדן צו:
מו"ה יצחק אייזיק מנחם וויזל הי"ד
וואס איז געשטעלט געווארן דורך רבינו שליט"א אלס גבאי קודש פונעם כולל

פניני התורה

**פנינים והידושים בגמרא מס' הגיגה
הנלמד במסגרת חבורת "סודי התורה"**

נו"נ ע"ו אחד המגי"ש שליט"א

הבאת ילדים קטנים לבית הכנסת

התועלת בזה - קטנים שלא הגיעו לחינוך - קטנים פחות מג' שנים

היותר גדול' להורים שבנם הולך בדרכי התורה. ולכן אמר להם רבי יהושע "מרגלית טובה היה בידכם ובקשתם לאבדם ממנו", ולכן היה חשוב בעיניו שמועה זו כיון שהוא נתגדל כך שאטו הביאו לבית המדרש כדי שיקלטו אזניו דברי תורה כנ"ל.

מסופר על השם שלמה (פונקאטש), שבהיותו ילד קטן כבן ארבע שנים הוליו אביו לדינוב להג השבועות לזקנו בעל בני יששכר, זקנו הקדוש לקח את נכדו והושיבו בחיקו, ואמר לו דברי תורה עמוקים. אחד מבני ביתו של בעל בני יששכר התפלא מאד על מוחו זה, שהרב מטעים דברים עמוקים מני ים לילד קטן כזה, אמר לו הרב דע כי מה שאמרת לילד הקטן הזה הוא בבחינת 'שרטוט ותקיקה', ומה שאומרים לילד שהוא גדול בשנים הוא בבחינת כתיבה.

הגדרה דטף

כתב המהרש"א הטף דהכא לא מיירי בהגיעו לחינוך, דזה מפורש בפסוק אח"כ 'ובנייהם אשר לא ידעו ישמעו ולמדו', שלכך מביאים את הטף, אלא מיירי בקטנים ממש שלא הגיעו לחינוך ואינם בכלל שמיעה ולימוד, ולמה הם באים אלא כדי ליתן שכר למביאייהו ע"ש.

ובמאירי כתב שמצות הקהל נאמרה אף על הטף שאינם בגיל חינוך, וכל שאין לחוש בו לחולשת הדרך יש חיוב על האב להביאו. ובמג"ח (מצוה תר"ב אות ד) כתב לא נתבאר שיעור השנים של טף, נראה דתיכף שיצאו מכלל נפל, או בנולד שרוב שכלו חדשיו, חייב במצוה זו ע"ש.

הבאת ילדים קטנים בבית הכנסת

כתבו בתוס' (ד"ה כדי וכו') 'יועל זה סמכו להביא קטנים בבית הכנסת'. ובמס' סופרים (פרק י"ח הלכה ה) איתא "ביום שהושיבו את רבי אלעזר בן עזריה בישיבה, פתח ואמר, אתם נצבים היום כולכם, טפכם נשיכם, אנשים באים לשמוע, נשים כדי לקבל שכר פסיעות, טף למה בא, כדי ליתן שכר למביאייהו. מיכן נהגו בנות ישראל קטנות לבא לבתי כניסיות, כדי ליתן שכר למביאייהו, וזן לקבל שכר". [בתוס' הגירסא ע"ז סמכו להביא 'קטנים' לבית הכנסת, ובמס' סופרים הגירסא מכאן נהגו 'בנות ישראל וכו'].

בגמרא (תגייה ג.) "תנו רבנן מעשה ברבי יוחנן בן ברקיה ורבי אלעזר (ב) הסמא שהלכו ביום טוב להקביל פני רבי יהושע רבם בפקיעין, כדי לקיים חובת קבלת פני רבו ביום טוב אמר להם רבי יהושע מזה חידוש היה בבית המדרש היום. אמרו לו: תלמידך אנו ואין לך רשות לדבר לפניך, ומימוך אנו שותין כל תורתנו ממך ואין לנו מה לחדש לך. אמר להם רבי יהושע, אף על פי כן שאתם תלמידי תאמרו, והואיל ואי אפשר לבית המדרש בלא חידוש, בודאי שיש לכם מה לחדש לי

שאלם רבי יהושע שבת של מי היתה. לאחר שהעבירו את רבן גמליאל מנשיאותו, מינו את רבי אלעזר בן עזריה תחתיו, וכשהחזירו את רבן גמליאל, אמרו שאין ראוי לדחות את רבי אלעזר בן עזריה לגמרי, לכן קבעו שרבי אלעזר ידורש שבת אחת ורבן גמליאל ידורש שני שבתות, ושאלם רבי יהושע מי הוא הדורש בשבת זו, השיבו לו תלמידיו שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה, שוב שאלם ובמה היתה הגדה היום, אמרו לו: בפרשת הקהל. שוב שאלם ומה דרש בה רבי אלעזר בן עזריה, וענו לו שדרש את הפסוק (דברים ל"א) 'הקהל את העם האנשים והנשים והטף', וקשה אם אנשים באים ללמוד, נשים באות לשמוע, אך טף למה באין, אלא כדי ליתן שכר למביאייהו.

אמר להם רבי יהושע מרגלית טובה היתה בידכם טעם יקר כמרגלית היתה בידכם ובקשתם לאבדה ממני".

אם האוזן הגשמי אינו שומע, אוזן הרוחני קולט

בפשטות דברי הגמרא "טף למה באין כדי ליתן שכר למביאייהו" משמע, דהקטנים בעצמם אין לזה שום תועלת בבואם, וכל הבאתם הוא רק לתועלת ההורים שיקבלו שכר. אך דבר זה קשה להולמו, דהיכן מצינו מצוה רק לשם שכר מבלי כל תכלית, והרי יש לעשות המצוה שלא על מנת לקבל שכר.

אמנם מובאר בספה"ק דבוודאי יש בזה תועלת גם לילדים עצמם, כהא דמבואר בחז"ל (אבות פ"ב מ"ח) על רבי יהושע בן חנניה "אשרי יולדתו", ופירש הרע"ב שאבותיו הביאו ערשו לבית המדרש, כדי שיקלטו אזניו דברי תורה וקדושה, הרי לנו שאף שהאוזן הגופני אינו שומע, אעפ"כ האוזן הרוחני קולט אמרי קודש, והא דקאמר הגמרא ליתן שכר למביאייהו, דמשמע שהשכר הוא להורים, זה השכר

סוף דבר ראוי לאדם שלא להביא הטף הקטן מאד לבית הכנסת בשאר הימים, וכל שכן בשבתות וחגים ומועדים, אך הטף הגדול קצת יביאנו לבית הכנסת ולא יניחנו לזוז ממקומו, וילמדו לענות קדיש וקדושה, ולא יניחו לדבר דברי הבאי, וילמדו לשבת שם באימה ויראה עכ"ד.

וכ"כ בספר שירי יהודה (אמסטרדם תנ"ז דף כ"ד ע"ב) אקדים עוד לפניכם רעה גדולה שנעשה בין בני עמנו שמביאים ילדים וילדות הקטנים לבית הכנסת, אשר הם פחותים מג' שנים, ועדיין לא הגיעו לחינוך, שאינם יכולים לעלות ברגליהם, אין אוטו ואין דברים בפיהם ואין מלא בלשונם, ושוחקים עמם בבית הכנסת בין ברוך שאמר לשמונה עשרה, ובחזרת הש"ץ י"ח, וע"י זה מחטיאים את הרבים ג"כ, שגם הם שוחקים ושורקים וניעו ראשם אליהם ומבטלים תפילתם, ויש להכריז בבית הכנסת בקנס שלא יביאו ילדים קטנים לבית הכנסת עד שיהיו בני ה' שנים, או עד שיתחילו לילך לבית המדרש ללמוד, ואז יתנו וימסרו אותם ביד המלמדים להדריכם בדרך ישרה לענות אמן על כל ברכה וברכה, אבל הילדות כלל אין להביא בבית הכנסת בקנס כי לית בהן צורך, וכ"כ ספר מינקת רבקה (בת הגאון ר' מאיר טשקטין, פראג תס"ט) כי כל זמן שאינם יכולים עוד להגיד אמן היא שמייה רבה, אין להביא לבית הכנסת, שהם מבטלים אבותיהם מן התפילה, עכ"ד. (הובא בנסעי גבריאלי - תגלות הילדים)

וכן נפסק בשו"ע הל' מגילה (ארי"ה סימן תרפ"ט סי' יז) "מנהג טוב להביא קטנים וקטנות לשמוע מקרא מגילה". וכתב המג"א (סי' י"א) "ובלבד שלא יביאו קטנים ביותר, שמבלבלים דעת השומעים".

וכן כתב במשנה ברורה (שם בביתור הלכה מנהג טוב להביא) "כוונת המחבר הוא דוקא על קטנים שהגיעו לחינוך, דהקטנים ביותר רק מבבלבול, כמו שכתב המג"א, ואם כן מאי שייך מנהג טוב, הלא מדינא מחוייב לחנכם בקריאת המגילה, או על כל פנים בשמיעה וכנ"ל, ואולי דבזה היה יוצא אם היה קורא לפניכם בביתם, אבל כדי לפרסם הנס ביותר, מנהג להביאם בבית המדרש שישמעו בצבור, כדי לחנכם שגם בגדלותם ישמעו בציבור".

ולכאורה דברי המשנה ברורה צ"ע, דהרי מבוואר בראשונים הנ"ל דהא דמבוואר טף למה באין ליתן שכר למביאייהו, היינו קטנים שלא הגיעו לחינוך, ועל זה סמכו להביא קטנים בבית הכנסת. ובעת המגן אברהם שפיר אפשר לומר דמיידי בילדים שלא הגיעו עדיין לחינוך, רק קרובים הם לגיל שמוחיבים בחינוך, רק בא למעט "קטנים ביותר" שמבלבלים דעת השומעים, וצ"ע.

ילדים קטנים פחות מג' שנים

כתב בספר דרך חיים שתי ידות (לרבי מנחם דילהאנז, וניצאזה שנת שמי"ח, דף ק"ז ע"ב) דרש ר' אלעזר בן עזריה הקהל את העם האנשים והנשים והטף, האנשים באים ללמוד, ונשים באות לשמוע, טף למה באים כדי ליתן שכר למביאייהם. וכתבו רבותינו בעלי התוס' ועל זה סמכו להביא קטנים לבית הכנסת.

אמר מנחם בזמן הזה יש טף באים לבית הכנסת לתת עונש למביאייהם, לפי שהוא בא לחלל קדושת בית אלקינו, ולשחוק ברחובות קריה ויקומו לצחוק זה עם זה זה, משחוק עם זה וזה מכה את זה, זה מרנן וזה בוכה, זה מדבר וזה צועק, זה רץ אילך וזה רץ אילך, ויש אשר יעשה צרכיו בבית הכנסת ואז יאמרו מים מים, ויש אשר יתן אביו בידו ספר והוא ישליכו לארץ או יקרעוהו ל"ב קרעים וכו', ולא עוד אלא שלפעמים גם האבות משחקים עמם, ויותר רע כי יגדלו הנערים בזה המנהג הרע, וכל אשר יגדלו עוד יוסיפו טרה להבוות בעיניהם ענין בית הכנסת וקדושתו ולא יתנו כבוד לתורה.

תינוקות שמתים למה באים לעולם

הבט וראה דבר חידוש שכתב בספר שפתי כהן (על התורה פרשת וילך) "שמעתי שהיה קשה לרבי יהושע, התינוקות שהם מתים קטנים, מה תועלת בביאתם לעולם, אם אין להם חיים, כי אם יש להם חיים הרי אמר לא יומתו אבות על בנים, ובנים לא יומתו על אבות, כי אפשר לנקות עון אביהם בדבר אחר, ולא במיתת הבנים, אלא ודאי אין להם חיים, ואם כן למה הם באים זה היה קשה לרבי יהושע, וכששמע כדי לתת שכר למביאייהם, אמר מרגלית טובה, אמר, בזה נתרצה הקושיה, כדי לתת שכר למביאייהם שהם האב והאם, ובפרט אם הוא בן זכר שמזכה אביו ואמו למילה שמלין אותו ושמחין במצוה ועושים לו סעודה, ולזה הקדים האם שהיא מצטערת בהריון ובלידה, וזהו כדי לתת שכר למביאייהם שהשתדלו בקיום מצות פריה ורביה כן שמעתי".

התאחדות אנרכים דחסידי סאטמאר

בנשיאות ב"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

קרית יואל - בני ברק

התודה והברכה

בהתקרב יום ל"ג בעומר הבא עלינו לטובה, חובה נעימה עלינו להביע ברכת הודאה, מעומקא דליבאה, לכבוד הני אנשי חסד רמי מעלה, מפורסמים במעשי חסדם וטובם לשם ולתהילה, טובים ומטיבים לרבבות אלפי עם סגולה, בעת עלותם מירונה להשתטח בתחנון ותפילה,

חברת הכנסת אורחים

שע"י צינז הרשב"י במירוז

ובראשם ידידינו היקר והנעלה, מופלג בכל מידה ומעלה,

מוזה"ר יעקב פערלמוטער שליט"א

ומוזה"ר מאיר קארליבאך שליט"א

על אשר בטוב לבם עופדים לימינינו בכל שנה ושנה ביום ל"ג בעומר

ישלם ה' פעלם, וישוב בראשם גמולם, ויזכו להמשיך ולהרבות בפעולותיהם הכבירים, ובמעשיהם הטובים והישרים, וזכות הרשב"י יגן בעדם להתברך בכל מילי דמיטב.

העברכים בהוקרה ובהערצה בשם כל הקהל הקודש

הגבאים

מאמרים יקרים, ע"ד מוסר וחסידות שזורים על סדר פרקי אבות נאמרים

על הפרק

פרק ג' משנה א'

עקבא בן מהללאל אומר, הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עברה. דע, מאין באת, ולאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון. מאין באת, מטפה סרוחה, ולאן אתה הולך, למקום עפר רמה ותולעה. ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון, לפני מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא:

עבודה של ימי הספירה, הכנה לקבלת התורה, ע"י אתערותא דלתתא:

דע מאין באת – חג הפסח. ולאן אתה הולך – חג השבועות. ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון – ימי הספירה

ובזה מפרש בעצי חיים דברי רש"י (כה תאמר לבית יעקב) "כלשון הזה וכסדר הזה", ר"ל שלא יחליפו הסדר להתעוררות עליון מקודם, רק תחילה יעשו אתערותא דלתתא, ועל ידי זה יזכו לאתערותא דלעילא.

וזהו מצות ספירת העומר, כמו שהובא בספה"ק, דבלייל פסח מתעלים לרום המעלות וגדלות המוחין, וזוכים להארות גדולות, בלא אתערותא דלתתא, ובימי הספירה צריכים לטהר ולקדש את עצמו בקדושה עליונה – אתערותא דלתתא, ואח"כ ביום טוב שבועות זוכים לאתערותא דלעילא.

וכמש"כ הבני יששכר (מאמר ד' לניסן ה'ש"א) לפרש בזה שאלת החכם "והיה כי ישאלך בנך 'מחר' לאמר מה זאת שאתמול היית כ"כ מאיר, והיום ירדת ממדרגתך,

- "גדול הנהגה מיגיעת כפו" – שזוכה להתקדש עצמו ע"י אתערותא דלתתא "יותר מיראת שמים", שזוכה להתקדש עצמו ע"י אתערותא דלעילא.
- "ומשה עלה אל האלקים" היינו אתערותא דלתתא, "ויקרא אליו ה'", אח"כ זכה לאתערותא דלעילא.
- "כלשון הזה וכסדר הזה", ר"ל שלא יחליפו הסדר להתעוררות עליון מקודם, רק תחילה יעשו אתערותא דלתתא, ועל ידי זה יזכו לאתערותא דלעילא.

וע"ז תענה לו עבדים היינו לפרעה, והוצרך הקב"ה להוציאנו פתאום ביד חזקה וזרוע נטויה, אבל למחרת מתחילים לספור ספירה א' דעומר, כי זה רצונו ית' שאנחנו בעצמנו נתעורר, ואחרי אתערותא דלתתא באה אתערותא דלעילא.

וזה הרמוז במשנה:

"דע מאין באת" – היינו שבאת מחג הפסח, ליל התקדש חג, שבו יצאת ממקור הטומאה ארץ מצרים הרמוז ב"טיפה סרוחה", וזה היה רק בבחינת איתערותא דלעילא.

"ולאן אתה הולך" – לקבל התורה שניתנה בהר סיני הנמוך שבהרים, שזה רמוז ב"מקום עפר רימה ותולעה", שאתה הולך לקבל התורה שבה זוכה רק מי שהוא בעיניו עפר ותולעה, כהר סיני שהוא נמוך שבהרים.

"ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון" – לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, שבו יצאת ממקור הטומאה ארץ מצרים הרמוז ב"טיפה סרוחה", וזה היה רק בבחינת איתערותא דלעילא.

"ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון" – לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, שבו יצאת ממקור הטומאה ארץ מצרים הרמוז ב"טיפה סרוחה", וזה היה רק בבחינת איתערותא דלעילא.

במשנה "עקבא בן מהללאל אומר, הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עברה. דע, מאין באת, ולאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון וכו'".

בספה"ק בת עין (בפרשתן פרשת קדושים) ובספר תפארת שמואל (אבות) מפרשים כוונת המשנה על תקופה זו שאנו עומדים עכשיו, בין פסח לשבועות, שהם ימי הכנה לקבלת התורה. הדנה ירוע מפי ספרים וסופרים דעבודת האדם לקדש ולטהר את עצמו במעשים טובים באתערותא דלתתא, ועל ידי זה יזכה לאתערותא דלעילא, אבל הזוכה לאתערותא

דלעילא, בלא

אתערותא דלתתא, הוא כאוכל נהמא דכסופא, ואין לזה קיום.

וכמו שפירש המגיד הקדוש ממעזריטש מאמר חו"ל (ברכות ה) "גדול הנהגה מיגיע כפו יותר מיראת שמים", שגדול הנהגה מיגיעת

כפו – דהיינו שזוכה לאתערותא דלעילא על ידי שמיגיע את עצמו מקודם דהיינו איתערותא דלתתא, יותר מיראת שמים – שזוכה ליראה מלעילא, איתערותא דלעילא, ללא אתערותא דלמטה מקודם.

ובבחינה זו כתב האוה"ח הקדוש לפרש הקרא (שמות י"ט ג) "ומשה עלה אל האלוקים ויקרא אליו ה' מן ההר לאמר כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל". ולבאורה קשה כיון שכבר עלה, אם כן לאיזה צורך באה הקריאה, וכתב לתרץ ה"ל:

"ויקרא אליו ה', פי' כשקדם הוא ועלה, תכף קרא לו ה', ויש לך לדעת כי בחינת הקדושה לא תקדים אלא למזמין אותה ומעיר על הדבר, והוא מאמרם ז"ל באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא, והוא סוד או' "ואד יעלה מן הארץ והשקה מלמעלה את כל פני האדמה" וירמוז באומרו "ויקרא" לשון יקר וגדולה עשה ה' למשה על הכנתו וזריזותו בדבר". רצה לומר דמשה רבינו עשה קודם אתערותא דלתתא, "ומשה עלה למרום", וע"ז זכה אח"כ "ויקרא אליו אלקים", אתערותא דלעילא.

בס"ד

בקשה נחוצה

אזוי מיר שטייען אצינד געציילטע טעג בעפאר די יומא דהילולא קדישא
פון התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זיעוועכ"א

ווענדן מיר זיך צו אלע אנשי שלומינו די בכל אתר ואתר הע"י
ווער עס וויל זיך באטייליגן אין די גרויסע הוצאות וואס קאסטן אונז וועכנטליך
לטובת נשמת התנא האלוקי רשב"י זי"ע
לרגל די יומא דהילולא רבא ל"ג בעומר הבעל"ט

די וואס ווילן זיך משתתף זיין זאלן שיקן א הודעה צו אונזער אימעל אדרעס

a.ch.bnb@gmail.com,

און איבערלאזן א נאמען און אויך א נאמבער ווי מקען צוריק רופן

אזוי אויך קען מען זיך משתתף זיין דורך קרעדיט קארט
וואס וועט ארויסגיין דורך א חסד ארגאניזאציע דאהי אין ארה"ק
די פרטים פון די קרעדיט קארט קען מען שיקן צו אונזער אימעל אדרעס

די זכות פון התנא האלוקי רשב"י וועט זיכער מגין זיין פאר די אלע
וואס וועלן זיך משתתף זיין בעין יפה וברוח נדיבה, צו געבענטשט ווערן
מיט אלעם גוטן בני חיי ומזוני רויחי און סייעתא דשמיא וכל מיילי דמיטב

מיט דאנק

מערכת "קול התאחדותינו"

שע"י התאחדות האברכים ד'סאטמאר בני ברק

קיצור דינים, מפסקי הראשונים והאחרונים, עם תוספת ביאורים וטעמים שונים

הוקים להורותם

הלכות ברכות (ל"ב) הגדרת פרי העץ ופרי האדמה

נערך ונסדר ע"י הרב וחיאל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

אילני סרק כגון תפוחים קטנים הגדלים בעצי היער מברך עליהם שהכל, כיון דאינם חשובים בכלל פרי, משא"כ אם הם ראויים לאכילה מברך העץ).

תפוחי אדמה - צמח התפוחי אדמה הינו שונה מרוב הירקות ופירות האדמה, דרוב הירקות פירותיהם גדלים על צמח היוצא מהשרשים מחוץ להאדמה, מה שאין כן התפוחי אדמה גדלים מתחת לפני האדמה.

ברכתם - דעת הרבה פוסקים לברך עליהם בורא פרי האדמה, וכן מנהג רוב העולם (כן מובא בסידור יעב"ץ (אות ק') ובדרך החיים, וכ"כ במשנ"ב (סי' ר"ב סק"מ) ועוד הרבה פוסקים).

אמנם מצינו להרבה גאוני וקדושי עליון שנהגו לברך על התפוחי אדמה - ברכת שהכל.

הנהגה זו לברך שהכל מובאת בראשונה בשם הגה"ק בעל זרע קודש מראפשיץ ומרן הישמח משה (מובא בקונטרס "תהלה למשה" בהקדמה לישמח משה על נ"ך עמ' י"ב). וכן נהג הגה"ק מצאנז (מובא בס' הדרת קודש בשם הגה"ק מנאסויד) וכן הגה"ק מקאמרנא (מובא בשולחן הטהור סי' ר"ד ס"ג) ומהר"ם א"ש (הובא בס' זכרון יהודה) וכן נהג רבינו זי"ע.

ובטעם הדבר לברך שהכל: (א) מפני שהתפוחי אדמה משומנא דארעא הם גודלים ואין להם יניקה מהקרקע, והן דומין לכמהין ופטירות שברכתם שהכל שהם גדלים מהאוויר וברכתם שהכל (והוא מיוסד עפ"י מה שכתב בספר הערוך בערך "פטירות" - הדוא מה שקורין "טארטאפיל", ובהקדמה בתהלה למשה מובא דמון הישמח משה היה רגיל מתחלה ליקח בליל הסדר לכרפס קארטאפל ובירך אדמה, ואח"ז סיפר לו הייטב לב ששמע שהרה"ק מראפשיץ היה מברך שהכל על קארטאפל, ועמד הישמח משה וחשב איהו רגעים ואמר אולי האמת עם הרה"ק מראפשיץ, ולקח ספר הערוך (ערך פטר) והראה לו דשם נאמר כמהין ופטירות שקורין טארטאפיל ומובן אשר נתחלף עם מה שאנחנו קורין קארטאפל).

(ב) בספר הדרת קודש (תולדות הגה"ק מנאסויד, עמ' כ"ו) כתב שהגה"ק מצאנז ה' חושש לשיטת הראשונים דס"ל דכל מידי דמייזן וסועד הלב צריך לברך בורא מיני מזונות, ולכן תפוח אדמה שהוא דבר המיזן, יש ספק אי לברך מזונות או אדמה ולכן בירך שהכל עיי"ש.

הצילים - פרי החציל אין צריך לזרעו מדי שנה, וכן גזעו מתקיים ב' או ג' שנים ודנו הפוסקים אי דינו כאילן או כירק, והכריעו דברכתו בורא פרי האדמה.

והטעם: (א) כיון שמוציא ירק בתוך שנה לזריעתו, ואילן אינו מוציא פרי בתוך שנה, ולכן דינו כירק (ש"ת הרה"ז ח"ג סי' תקל"א, כמו שכתבנו גבי פאפיה)

(ב) לפי שכל אילן העושה פרות בכל שנה הוא הולך ומשביח, וזה האילן בשנה ראשונה הוא טוב ומתוק, ובשניה גורע מעט, ובשלישית הוא מר הרבה הלך ירק היא (ברכי יוסף י"ד סי' ר"ג ס"ק א').

(ג) כיון דהגזע אינו מתקיים יותר משלש שנים אינו נחשב לירק, דכל עץ שאינו מתקיים אחר שנות הערלה ורבעי (דהיינו ד' שנים שאסור לאכול הפירות מחמת איסור ערלה ורבעי) ודאי לאו אילן הוא (חזו"א י"ד סי' רצ"ד, דהא אילן פירותיו אסורים עד ד' שנים משום ערלה ורבעי, ואין סברא שיהא אילן שפירותיו יהיו אסורים לעולם).

טעה ובירך העץ

טעה ובירך בורא פרי העץ על אחת מאלו [כגון בננה, אנוס, פאפיה, חצילים] - יצא, אולם יאכל רק מעט מהם (דמעיך הדין אם בירך על הירק לא יצא ויברך שנית, אולם באלו הנ"ל כיון דיש בהם צדדי ספק לברך עליהם העץ לכן אמר' דטוב שיאכל מהם מעט על סמך ברכה זו בכדי שלא תתבטל הברכה (משנ"ב סק"ג בשם הח"א)).

סאברעס - פרי הסאברעס העץ שלו נשאר קיים משנה לשנה, ומדי שנה מוציא פירות חדשים, ואין צריך לחזור ולזרעו, אמנם יש הרבה מהם הגדלים מעצמם בלא זריעה ונטיעה, ונחשבים כפירות הגדלים על גבי אילני סרק, ואילני סרק ברכתם שהכל.

ואף אלו שנוטעים אותם הרי הם מלאים קוצים בין העץ ובין קליפת הפרי ונחשבים ג"כ כאילני סרק.

ברכתם - הכרעת הפוסקים לברך בורא פרי העץ (כן הובא בברכי סי' ר"ב סק"א בשם כמה פוסקים, ובס' כף החיים (שם סק"ו), והביאם בשו"ת שבה"ל ח"ד סי' כ"ג וכתב שכן נוהגין, ואף שהם נחשבים לאילני סרק כדכתבנו, ופירות הגדלים ע"ג אילני סרק ברכתם שהכל, כמבואר בס' ר"ג סעי' ד', עכ"ז בזה ברכתם העץ וכסברת האחרונים והביאם במשנ"ב סק"ה דדוקא בפירות גרועים הגדלים ע"ג

**תולדותיהם של צדיקים ומעשיהם הטובים
של בעלי היכולת אשר בשמותם נקובים**

היולא דצדיקיא

**הגה"ק רבי נפתלי צבי בן רבי מנחם מענדל האראוויטץ זי"ע מראפשיץ
בעמח"ס "זרע קודש" יומא דהיולא י"א אייר (תקפ"ז)**

הגה"ק רבי נפתלי צבי האראוויטץ בעל "זרע קודש" זי"ע נולד לאביו הגה"ק ר' מנחם מענדל מלינסק ולאמו בת הגה"ק ר' איציקל האמבורגער וצ"ל בחג השבעות שנת תקכ"ב יום פטירת מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע, תלמידו הרה"ק מצאנז וזי"ע המליץ עליו "ובא השמש" של הבעש"ט של "זרח השמש" של הרה"ק מראפשיץ.

כשרצו עיר ראפשיץ לקבל עליהם רב ואב"ד, נסעו להרה"ק הרבי ר' מנחם מענדל מרימנוב זי"ע לשאול עצתו את מי למנות, והתעכבו שם על שב"ק, בעת סעודת רעוא דרעוויז התחיל הרבי ר' מענדלע לדבר אודות הרבנות בראפשיץ, פתאום יצא קול שהכריז בזה"ל: "זוען ר' נפתלי דוקלער (כך קראו אותו שהי' גר שם אצל חתנו) זאל וועלן אוועק לייגן וויין געשעפט, וואלט גלייך געווען איהם אויף צונעמען, והואיל שכבר היתה לילה, צוה הרבי ר' מענדלע לברך תיכף ברכת המזון ולהדליק נרות, וחקר ודרש האם מישהו מן הקהל אמר זאת, והתברר שאף אחד מן המסובים לא אמר זאת, אמר הרבי ר' מענדלע אם כן נראה שהיא כרווא משמיא, והורה להם לנסוע לדוקלא ולקבל את ר' נפתלי לאב"ד ראפשיץ.

כשנפטר אביו שהי' אב"ד לינסק, נתנו עיניהם עליו ראשי הקהילה דרשם שיבוא למלא את מקום אביו, ובראשם הרה"ק ר' יחזקאל פנעט זי"ע, אבל הי' שם התנגדות גדול על זה, והרה"ק ר' יחזקאל פנעט הרעיש עולמות על זה, וכתב הרבה מכתבים לצדיקי דורו שיבאו לעזרתו, ואכן לבסוף גבר ידו, וכולם הודו והמליכו אותו עליהם, אבל קהילת ראפשיץ התנגדו מאד לבל ינטוש אותם כי קשה עליהם פרידתו, ולבסוף בקשו ק"ק לינסק שלינסק יהי' עיר שחוברה יחדיו עם ראפשיץ וגם עליהם יכהן כרב ואב"ד, וכן הוה שכיהן על ב' עיירות יחדיו.

לעת זקנתו הפסיק פתאום מלדבר שום דבר ממש כאלם, והי' מזה צער גדול לב"ב ולמקורביו, כי בעת שהי' צריך לאיזה דבר לא הי' יכולים לשמשו כראוי כי לא ידעו מה הוא צריך בדיוק, וכדו, פ"א נכנס אליו בנו הרה"ק ר' אברהם חיים מלינסק (שמילא את מקום אביו בלינסק) ואמר לו: אבי יקרי לפי ראות עיני אני רואה שאתה יכול לדבר, רק שאין אתה רוצה לדבר, אמור לי מה היא הסיבה שאינך רוצה לדבר, פתח את פיו ואמר: "בני, מיום עמדי על דעתי לא דברתי שום דבר גדול או קטן בלי יחוד, ועכשיו לעת זקנתי נחלש מוחי, ואין אני יכול לכוון בדיבורי הכוונות והיחודים, אמרתי טוב לי לבלום פי מלדבר בלי יחודים",

זמן קצר לפני פטירתו סיפר פ"א עבר את העיירה ואכאוו שאינו אלא כפר גדול, ודרו שם מנין מצומצם של עשרה יהודים, וראיתי שיש שם בית הכנסת ובית עלמין, שאלתי אותם למה לכם בית המדרש ובית הקברות גם יחד, ממה נפשך, אם יש לכם בית עלמין וכשימות אחד מכם לא יהי' לכם מנין, למה לכם בית הכנסת, ועמדה שם ילדה קטנה ואמרה: בית הקברות דרוש לנו רק בשביל אורחים זרים, ושיבת הרה"ק מראפשיץ את חכמתה, אמנם יש אנשים רבים שמוטב להם מטעמים של "תיקון" למות שלא במקום מושבתם, החסידים לא הבינו כי הלצה זו אינו הלצה אלא הוא כיוון אותה כלפי עצמו.

לאחר זמן קצר, עבר את העיר לאנצחות ליד הבית העלמין, ואמר "דא שמעקט זייער שיין", והנה פתאום תקפה אותו חולשה, נחלה מאד וגסס כמה ימים, ואמרו עמו תפילת "נשמת" ועוד תפילות, עד שהגיע הרה"ק בעל הבני יששכר זי"ע ואמר כי שורש נשמתו הי' מהשירה ואמר "שירת הים", וכשהגיע לפסוק האחרון והי' ה' למלך על כל הארץ וגו' יצאה נשמתו בטהרה ונסתלק לגנוי מרומים י"א אייר תקפ"ז ושם בלנצחות מנו"כ.

יחכם מכל האדם

סימן קע"ח: ומרן הקדוש "אבי החכמים" זלה"ה מראפשיץ בספה"ק זרע קודש וכו' עיי"ש, וגם על מצבתו נחרת "יחיד בדורו בחכמת אלקות", כשמלאו לו שבע שנים, לא נמצא בעיירה לינסק שום מלמד שהי' בידו ללמוד עם הילד החרף, באותם הימים נקלע ללינסק עובר אורח צעיר שנפגש עם אביו

במעלליו יתנכר נער, וכבר משחר נעוריו הי' מפורסם לחכם מחוכם ופיקח גדול, כמו שאמר לימים הרה"ק מריזין זי"ע שמי שרוצה להכיר את חכם הדור ילך ויסתכל בפני הרב מראפשיץ, וז"ל של רביה"ק זי"ע בספה"ק ויאל משה (מאמר א')

וקשור כל ימיו קראו רק "רב" ואילו להרה"ק מזידיטשוב שהי אצלו רק שנתיים ימים קורא "רבי", ושאלוהו על זה, ענה, שהרה"ק מזידיטשוב שאפי' שאין חקר לתבונתו וקדושתו השיג אותו קצת, לכך קראו רבי, ואילו את הרה"ק מראפשיץ לא התחיל להשיג, ע"כ מתבייש לקרוא אותו רבי.

כל עבודתו הי' בהצנע לכת ובהסתר לבל יודע מעשיו, ולקח בשביל זה משמש טפש כדי שלא יבין את מעשיו ולא יספר מה שהוא רואה.

מסופר שפ"א יצא אל החצר בחורף, והביאו עצי הסקה וביקעום, ובחצר היו פוורים הקיסמים שנשרו מן הביקוע, ולא אספום, התרגו מאד ואמר: הנה אני רואה כבר לאן הולך כל הכסף, זה עולה כסף, ולא אוספים את הקיסמים להכניסם לבית, ולא הבינו בשל מה הכעס על פחים קטנים קיסמים שנשרו, למחרת היום ירד שלג, ויצא בנו הרה"ק מדיוקוב החוצה, ולפתע ראה את המנעלים של אביו הק' בחצר, הבין שהוא ערך גלגול שלג, נטל את המנעלים, ושאל את אביו: הא, מה זה עושה בחוץ, אמר לו אביו: מה הרעש, אם "תופסים" האבא הוקן צריכים כך לשמוח, ואז הבינו מדוע כעס כ"כ על הקיסמים העץ החדים, שהפריעו לו לערוך את הגלגול שלג.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

ר' מנחם מענדל, ור"מ התפעל מאד מן החרפות והבקיאות שגילה האורח, ועיכבו שם בביתו כמלמד לבנו ר"נ, ואותו אורח לא הי' אלא חסיד אחד מן הרה"ק הרבי אלימלך ז"ע שע"פ הוראתו צויה אותו לחפש מלומדות, הודות לצעיר זה, ואכן התמסר המלמד עם תלמידו זה, והחל לחדוד לפני ולפנים של היכל החסידות, כשנעשה בר מצוה לקחו אביו אל הרה"ק הרבי אלימלך מליזענסק ז"ע להניח לו תפילין, ואמר אח"כ הרה"ק מראפשיץ "שקישרו אז בכל העולמות".

רבותיו בנגלה ובנסתר

תורת הנגלה למד אצל דודו הגאון הגדול ר' משולם איגרא מטיסמניץ זצ"ל (שהי' חתן זקנו הגה"ק ר' איציקל האמברגער זצ"ל), חמש שנים למד שם ביחד עם הגאונים האדירים בעל החו"ד והגאון בעל הנתיות, ועוד, זצ"ל, וסיים שם הש"ס ג' פעמים, ומילא כריסו בש"ס ופוסקים ונעשה לגאון גדול, ויוספר שבכל פעם שפגשו הגאון בעל הישועות יעקב זצ"ל שאלו מאין בא לגאון כמותו לידבק בחסידים.

ותורת הנסתר למד אצל הרה"ק מבארדיטשוב ז"ע ובספר "חמדה גנוזה" מביא מה שסיפר הרה"ק מצאנו "כשהייתי אברך באו לידי ספרי קבלה, ודמיתי אז שאוכל ללמוד בהם וגם נפשי חשקה ללמוד, ונסעתי לראפשיץ לשאול את פי מו"ר, והשיב לי הן אמת שאתה צריך ללמוד את זאת, אבל הלא לא תבין, בוא ואלמד עמך הראשי פרקים, ומאין אנכי יודע, אני למדתי אצל הרה"ק מבארדיטשוב ז"ע, והרה"ק מבארדיטשוב ז"ע למד אצל הרבי ר' בער ז"ע, והרבי ר' בער למד אצל הבעל שם טוב ז"ע, והבעש"ט למד מפי אחי השילוני ומפי אליהו, שהם למדו מפי משה רבינו ע"ה על הר סיני, הוא מסר לי הראשי פרקים ואמר לי כיצד ללמוד מאז אני לומד קבלה", ויי"ש באריכות.

מגיל ט"ו התחמם לאורו של הרה"ק רבי אלימלך ז"ע, אשר אמר עליו שיש לו גילוי אליהו מתי שרוצה, אח"כ נסע להרה"ק המגיד מקאזניץ ז"ע שהי' אומר שהרבי אלימלך בא לאחר פטירתו להרה"ק מראפשיץ ללמדו את ספרו נועם אלימלך, שנה שלימה ישב אצל הרה"ק ר' מרדכי מנעשכין ז"ע, דרכו הי' לנסוע ולבקר בהיכלם של הרבה צדיקי דורו, ואמרו עליו תלמידיו שנסע לר"ב צדיקים כמנין עשה לך "רבי", אך כשהגיע ללובלין דבק עצמו בהרה"ק החוזה מלובלין ז"ע שחיבב אותו מכל תלמידיו, והחזיקו כתלמיד חבר, גם הי' תלמידו של הרה"ק הרבי ר' מענדלעע מרימנוב ז"ע.

איש אלוקים קדוש הוא

הי' עובד הי' ואיש קדוש מאד, תלמידו הרה"ק מצאנו ז"ע אמר "שהכיר ג' צדיקים שהיו כאדם הראשון קודם החטא, וא' מהם הרה"ק הוקן מראפשיץ", ידוע שהרה"ק מצאנו כשהי' מזכיר את רבו הרה"ק מראפשיץ הי' מכנהו "דער אלטער רב" או "דער הייליגער רב", ואילו את הרה"ק מזידיטשוב ז"ע שנסע אליו לאחר פטירתו רבו מראפשיץ כינה בשם "דער רבי", והתפלאו מאד על זה הלא הרה"ק מראפשיץ הי' דבוק

לוח ההילולא

י' אייר

- ❖ עלי הכהן הגדול - ב"א תת"ע
- ❖ רבינו יצחק אלפסי ב"ר יעקב (ר"ף) - ד"א תתס"ד
- ❖ רבי יוסף תאומים ב"ר מאיר (פרי מגדים) - תקנ"ב
- ❖ רבי דוד מטאלנא ב"ר מרדכי מטשערנאביל - תרמ"ב
- ❖ רבי הלל מקאלמאי ב"ר ברוך בענדיט - תרנ"א

י"א אייר

- ❖ רבי נפתלי צבי מראפשיץ ב"ר מנחם מענדל (זרע קודש) - תקפ"ז

י"ב אייר

- ❖ רבי זרח איידליץ ב"ר מאיר (אור לישרים) - תקט"ו
- ❖ רבי יהודא צבי מדאלינא ב"ר ישכר בעריש - תרס"ט

י"ד אייר

- ❖ רבי שמואל מקארוב (תלמיד הנוע"א) ב"ר אברהם ישעי' - תקי"פ
- ❖ רבי אליהו חיים מייזל אבד"ק לאדו ב"ר משה - תרע"ב

ט"ו אייר

- ❖ רבי חיים מאיר חיאל ממאגלניצא ב"ר אבי עזרא זעליג - תר"ט

דבר בעתו

לקט אמרי קודש מפי צדיקי וקדושי עליון,
בגודל קדושת הימים הבעל"ט וסגולתו

ימי הספירה (ג)

נש"ב עולם התשובה וימים האלה נק' אצל אומה"ע למי וגם הם מודים שהימים האלה הם טובים ומסוגלים לרפואה ומ"י הוא מנין חמשים והעיקר הוא שהימים האלה הם טובים ומסוגלים לרפואת הנפש. (אוהב ישראל)

וזה הענין היה במצרים בחג הפסח שפסח הקב"ה על כל המעלות ומדרגות ופתח לנו שער להשפיע ענינו אור עליון מאד ולכן אמר ועברתי באמ"צ וכו' אני ולא מלאך וכו' כי היה נגד המלאכים למעלה ממדרגותם ואח"כ נפלו ישראל מזה המדרגה כי זה היה בלא התעוררותנו וצריך לילך מעט מעט מדרג' לדרגא ולהתחזק בכל יום מדרגה לדרגא וממדה זו למדה אחרת בעבודתו ית' ולהתחזק בכל יום יותר ולעבודתו ית' ולבא לאור עליון שנתגלה עליו בפסח ובכל יום מימי הספירה צריך לקבל קדושה יתירה ולתרחק מטומאה וזהו כמ"ש כדי לטהרנו מקלפותינו ומטומאתינו וכו' ואתה ואתקדש בקדושה. (זרע קודש)

ענין הספירה הם בכוונה הזאת שצריך לספור הימים והשבועות לצפות וליחלות על יום חג השבועות שהוא זמן היחוד הנעלה בעליונים ע"י המעש"ט והקדושה וטהרה של ב"י כי אך זה יסוד כל תקוה וכל ישועה שבעולם כמ"ש שברתי לישעתך ד'. (תפארת שלמה)

בעת הספירה יש לאדם לשמוח ולדבק א"ע באלו המדות ישרים כיון שאדם חפץ שמידות ישרים ימשוך בו ואהבה ויראת הבורא ימשוך בו כמאמר חז"ל בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו והנה בפסח ה' התגלות והעתעוררות של מדות ישרים והשכליות מהבורא ב"ה ובספירה והא התעוררות שלנו כלומר שאנחנו חפצים בזה התעוררות העליון מה שנתגלה בפסח ממילא ניתוסף מלמעלה יותר האר' והודככות בזה החפץ והרצון שאנחנו חפצים לכן בימי הספירה להיות מוכנים ורוצים בזה השפע. (קדושת לוי)

כל חיי האדם הם תלוים בימים אלו ימי הספירה למעלה ולמטה. (תולדות יעקב יוסף)

בשבתות הספירה יתרבה הקדושה יותר. (עבודת ישראל)

מ"ט יום הספירה בין ראשון של פסח עד השבועות הנה הם כחוד"מ בין ראשון של סוכות ושמיני עצרת. (רבינו בחיי)

והגם שכבר עברו מה שעברו מימי הספירה יותר מב' חלקים אעפ"כ עדיין יש שהות לתקן א"ע מי שלא עבד ותניקן עד הנה עדיין יש לו זמן ב' שבועות שלחוד תנא י"ד יום בשנה חשוב שנה. (באר משה)

מפסח ועד עצרת כי אז דנין את כל הנשמות הן נשמות החיים הן נשמות המתים. (מדרש פנחס)

הימים הללו נספרים, ואחד עושה רשימה כמ"ש היום יום, והיום נותן כח חדש, והזמן מפסח עד שבועות נותן כח לכל השנה ונותן אור והכנה לקבלת התורה, ואף שאין יודעים באיזה אופן מ"מ המצוה פועלת שלה. (חידושי הרי"ם)

ויש אומרים טעם אחר מפני שעולם בצער מפסח עד שבועות על התבואות ועל האילנות כדאית' פרק קמ"ט שראש השנה תניא אמר ר' יהודה מפני מה אמרה תורה הביאו עומר בפסח מפני שהפסח זמן תבואה הוא אמר הקב"ה הקריבו לפני עומר בפסח כדי שתתברך לכם תבואה שבשדות ומפני מה אמרה תורה נסכו מים בחג מפני שחג זמן גשמי שנה הוא, אמר הקב"ה נסכו לפני מים בחג כדי שיתברכו לכם גשמי שנה, וכו' ולפיכך צוה הקב"ה לספור ימים אלו כדי שזכור צער העולם ולשוב לו בלבב שלם ולהתחנן לפניו לרחם עלינו ועל הבריות ועל הארץ שיהיו התבואות כתקנן שהם סבת חיינו שאם אין קמח אין תורה. (אבודרהם)

טעם אמירת פרקי אבות, בין פסח לעצרת הוא כי בימים האלו מחיוב כל איש ואיש מישראל לטהר א"ע בימי הספירה כמו שנטהרו ישאל מאז מטומאת מצרים כנודע מהזוה"ק שבעה שבועות כענין ז' ימי הנדה הם, ולכם אומרים אז מס' אבות כדי לראות ולהבין כל המדות טובות הנזכרים שם, ולכסוף ולהשתוקק מתי אעשה כן גם אני, ולשוב בתשובה שלימה לפי השי"ת ולזאת יש במס' זו חמשה פרקים נגד ה' ש"ב הכוללים, וכ"א כלול מעשר הם

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — סז — בלתי מוגה

יום ג' פרשת אחרי תשס"ח לפ"ק

ביקור כ"ק אדמו"ר מדינוב שליט"א בבית כ"ק מרן רבינו שליט"א בויליאמסבורג

וויל ער נישט זאגן ליגנט אין בית המקדש אז ער איז א מכיר טובה, כאמשיג זאגט ער אז ער איז נישט קיין כפוי טובה, אבער ביי די פיר וואס מ'דערמאנט ביי חודו, איז נישט גענוג אז מ'איז נישט קיין כפוי טובה, נאר ארבעה צריכים להודות, מ'דארף ממש להודות ולהלל...

די ערשטע ווערטער וואס מ'האט געזאגט אינעם נייעם בית מדרש בצייבור איז געווען "הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו" פאראנגענעם פרייטאג צונאכט'ס.

רבינו: דער בעל שם טוב הק' האט דאך איינגעפירט דעם מנהג.¹

דער בעל שם הקדוש האט מעלה געווען נשמות ביי תפילת מנחה פרייטאג צונאכטס, ס'איז געווען "יאמרו גאולי ה' אשר גאלם מיד צר", ער האט אויסגעלייזט נשמות, מ'זאגט

רבינו קיבלו בכבוד והאדמו"ר מדינוב סיפר לרבינו על העתקת משכנו מפלעטבוש לויליאמסבורג, ועל פתיחת בית מדרשו החדש שם סמוך ונראה לאיזור החדש ניי-וויליאמסבורג שנתהנך ברוב פאר והדר בשב"ק העבר

רבינו: ברוך השם אז ס'ווערט נתרחב די גבולי הקדושה אין וויליאמסבורג, א נייע געגנט מיט נייע בתי מדרשים, דארט ווערט נאך מער דער צענטער, די וונגעלייט ציהען זיך אריבער אהין.

האדמו"ר מדינוב: גדיים נעשו תישים...

דער רבינו יונה (ברכות יג: דפי הרי"ף) מייטשט דאס וואס מ'פירט אויס ביי מודים דרבנן, "על שאנחנו מודים לך", אז מ'דארף געבן א הודאה אויף דעם וואס מ'זאגט א הודאה, 'מודים אנחנו לך' אויף דעם 'על שאנחנו מודים לך'.

רבינו: דער זיידע ז"ל דער קדושת יום טוב (פ' היי) מייטשט וואס מ'זאגט (בתפילת נשמת) 'זאילו פינו מלא שירה כים וכו' אין אנו מספיקים להודות', און מ'פירט אויס 'הן הם יודו ויברכו', איז דאך שווער, קודם זאגט מען אין אנו מספיקים, און שפעטער זאגט מען הן הם יודו ויברכו? נאר די כוונה איז וויבאלד אז אין אנו מספיקים, קענען די מלאכים אויך נישט משבח זיין הקב"ה, מוז זיין אז דאס איז נאר מצד החסד וואס דער באשעפער לאזט זאגן פאר איהם שירות ותשבחות, און אויב ס'איז אלץ נאר מצד מידת החסד, איז "הן הם יודו ויברכו" קענען מיר אויך שוין זאגן שירות ותשבחות (ועיי בעצי היים לסוכות מה שמפרש בזה).

האדמו"ר מדינוב: חז"ל זאגן (ברכות נד:) ארבעה צריכים להודות, באמת אין פרשת כי תבוא שמייט (דברים נג, ג) הגדתי היום וגו', זאגט רש"י שאינך כפוי טובה, זעהט אויס צו זיין א מכיר טובה איז נישט קיין גרינגע זאך, וועגן דעם

¹ עיי' במאור עינים (פ' בשלה) וז"ל: "והוה יסוד הבעל שם טוב זלה"ה, נשמתו בגניז מרומים, לומר בכל ערב שבת מזמור ק"ו, כי מחמת שצריך לזכך עצמו יותר ויותר בעת ההיא, ושם נזכרו ד' שצריכים להודות, והא' תנו במדבר, היא לשון דיבור, שכשבת להתפלל הוא תועה בהדיבור וכו', מחמת שהיה מקושר כל ימי השבוע בעסקיו, והוה תנו במדבר וגו' ע"ד מושב וגו' הוא לשון התעוררות, התקנה היא ויצעקו כי צעקה היא בלא דיבור, לה' שיריהם עליו לעזרהו", עיי"ש באריכות. [וכ"כ בעטרת צבי על וזה"ק (תריומה קס"ה) עיי"ש הטעם].

ועיי בס' בעש"ט על התורה (פר' יתרו אות כ"ד) וז"ל: "פירוש על חודו (תהלים ק"ו) שתיקן החסיד המקובל מופת הדור גדול בישראל מו"ה ישראל בעל שם טוב זצוק"ל מק"ק מעזיבו, על העלאת הניצוצין שנפלו בקליפה כל ימי השבוע", ומפרש כל המזמור לפי דרכו, ומסיים: "יראו ישרים הם הניצוצות קדושות, וישמחו בעלייתן לקדושה, וכל עולה הוא הקליפה כפצה פיה... ע"כ פירוש על חודו ממוהד"ר ישראל בעל השם זצוק"ל דק"ק מעזיבו (כספר קטן וס' רמזו ישראל. וס' תהלות שבת)".

המנוח

יום חינוך הטהור
להצלת מוסדותינו הק' יטב לב בארה"ק

ג' פרשת במדבר, כ"ה אייר

ביטע האלטן פריי דעם דאטום

מוסדות
יטב לב
בארה"ק

למען קיום מוסדותינו הק'
"יטב לב דרבינו זואל"
שהם "יום חינוך הטהור"
בארץ הקודש

ג' במדבר • כ"ה אייר
באולם קאנטינענטאל

אז ס'האט איהם זייער לאנג געדויערט די מנחה שמונה עשרה.² ביים זיידן ז"ל (פרן העצי היים זי"ע) האט אויך זייער לאנג געדויערט די שמונה עשרה פריטיג צונאכט'ס, זייער לאנג, מער פון א אנדערס מאל. **האדמו"ר מדינוב:** הכל הולך אחר החתום, דאס איז די לעצטע שמונה עשרה פון א גאנצע וואך.

*

רבינו: דער ייטב לב איז דאך געווען רב אין סיגעט, בסוף ימיו האט ער געהאט אין שטאט עגמת נפש און מחלוקת, דעמאלטס איז געקומען א דעלעגאציע פון מונקאטש צום ייטב לב מיט א קאנסום (כתב רבנות), און זיי האבן פרובירט איהם צו צורעדן אז ער זאל קומען איבערנעמען דאס רבנות אין מונקאטש, און זיי האבן געזאגט "רבי, די גאנצע שטאט וויל אז דער רבי זאל קומען קיין מונקאטש". האט דער ייטב לב געזאגט, ווען ער איז געקומען קיין סיגעט, האבן איהם א משפחה פון נגידים געברענגט אהין,

און רבי משה אר"י (ז"ה החסיד הצדיק רבי משה אר"י פריינד זצ"ל ראה"ק בק"ק סיגעט) איז איהם געווען א קעגנער, ער איז אפילו נישט געגאנגען שלום געבן, צום סוף האט זיך אויסגעשטעלט פארקערט, ר' משה אר"י איז געווארן א גוטער פריינד, און זיי זענען געווארן די שונאים.³ זאגט זיי דער ייטב לב "ווען די גאנצע שטאט מונקאטש וויל אז איך זאל קומען, ווער וועט מיר בלייבן א גוטער פריינד?!"

האט ער זיי דעמאלטס געזאגט אז זיי זאלן גיין צו רבי שלמה'לען (נכד הרה"ק בעל בני יששכר - אביו של הדרכי תשובה זצ"ל), וואס איז געווען דעמאלטס רב אין סטריזשוב - ער איז דאך געווען א מחותן מיטן ייטב לב (כי בנו הרה"ק רבי משה לייב מסטריזשוב היה התנו של הרה"ק מגארליץ התן מרן הייטב לב זי"ע) - מיזאל איהם נעמען אלץ רב אין מונקאטש.

האדמו"ר מדינוב: דער אמת איז אז ווען מיט אדורך טראכטן ווי אזוי די גדולי ישראל האבן געהאט אזעלכע רדיפות און עגמת נפש, דער בני יששכר איז געווען רב אין עלף שטעט, קען מען מיינען אז דאס איז ווייל מ'האט איהם אנגעטראגן א בעסערע שטעלע, צי מער תלמידים צו פארלערנען, ס'איז דאך נישט אזוי, מ'האט איהם ארויס געווארפן פון איין שטאט צו די אנדערע שטאט, ווייל ער איז געווען צו א ערליכער און א פרומער, איז ער נעבעך געגאנגען איין גלות נאך די אנדערע.

רבינו: דעם ייטב לב האט מען פון איהעל אויך ארויס געטראגן.

האדמו"ר מדינוב: כ'האב אמאל געטראכט ביי מיר א מחשבה פארוואס דארף די תורה שרייבן די אלע רדיפות און ביונות וואס משה רבינו האט געהאט, מיט קרח ועדתו און מיט נאך, נאר ס'וועט אמאל זיין א רב וואס וועט האבן רדיפות, זאל ער נישט זיין צובראכן, נאר ער זאל טראכטן איך בין נישט בעסער פון משה רבינו.

רבינו: אז משה רבינו האט געזאגט "עוד מעט וסקלונ"י" (שמות י"ד) האט ער נישט געזאגט קיין גוזמא.

האדמו"ר מדינוב: ס'איז דא א ווארט - כ'מיוין אז הרה"ק רבי מענדעלע קאצקער האט דאס געזאגט - פארוואס ס'שטייט "וישמע משה ויפול על פניו" (במדבר טו, ד), נאר אז ווען מ'וויל זאגן שלעכטס אויף א מענטש, אויב ער האט א מידה וואס ער האט געארבעט א גאנץ לעבן און ער איז

3

ידוע המליצה שאמר הייטב לב על זה, כי בהיותו בסיעט סבל ממשפחת "כהנים" וכאיהעל סבל ממשפחה אחת ששם אביהם היה "אהרן", ואמר בדרך צחות, שברש"י "כפר" אמור מבאר כפל הלשונות של הכהנים בני אהרן, שאחד מהם מיותר, ואמר הייט"ל שבאיהעל הי מיותר ל"ה בני אהרן" ובסיעט מיותר ל"ה כהנים".

2 ע"י בס' שבחי הבעש"ט (את בה) מה שסיפר ר' פאלק הכהן החסיד שכאשר נסע הרה"ק רבי גרשון מקיטוב מאר"י לחו"ל לשידך את בניו בא לגיסו הבעש"ט ז"ל, ובא אליו בערב שב"ק ובתפילת מנחה עמד הבעש"ט והי מאריך עד צאת הכוכבים, ובליל שב"ק בעת הסעודה שאל ר' גרשון את גיסו הבעש"ט, מפני מה הארכת בתפילה כל כך, השיב לו הבעש"ט, כשאני מגיע לתוכי "מחיה מתים" [והי ספק לר' פאלק אם לתוכי "מחיה מתים אלה" או "מחיה מתים ברהמים"], ואני מכון יהודים או באים נשמות מתים לאלפים ולרבבות, ואני צריך לדבר עם כל אחד ואחד מפני מה נדהה ממחיצתו, ואני עשה לו תקון ומתפלל בעדו ומעלהו, והחשוב חשוב קודם, והם רבים כל כך, שאם רציתי להעלות כולם הייתי צריך לעמוד בתפילת שמונה עשרה שלש שנים, אך כשאני שומע הכרוז שמכריז "מקודש מקודש" ואי אפשר עוד להעלות הנשמות, אז אני פוסע מן השמונה עשרה, והפציר בו הרה"ק רבי גרשון שילמד אותו המונות כנ"ל, והשיב לו הבעש"ט שאם ישאר אצלו לעוד שבת ימסור לו המונות, ואכן כן עשה, ובער"ש הבא כשעמד להתפלל תפילת מנחה וכוון המונות הנ"ל ראה שבאו אליו מתים כמו עדר גדול של צאן ופל בחלשות מגודל הפחד שהי' לו ממחזה זה, עיי"ש באריכות.

ועי' בבית אהרן (פרשת בא) וז"ל: שמעתי אמרים בשם הבעש"ט הקדוש זיע"א ועל כל ישראל אשר פעם אחת קיבל שבת על השדה והיו שם צאן רועים על פני השדה והגביהו בשעת מעשה את רגליהם הראשונים למעלה ועמדו רק על שני רגליהם האחרונים כעמידת איש, ואמרים בשם צדיקים טעמו ונימוקו עמו מחמת שקידש את כל העולם והעלה בשעת מעשה את כל העולם למקורו הראשון אזי ממילא גם כל הברואים שהיו עומדים או אצלו הגם שאין בהם דעת מ"מ כיון שמעט החיות המלוכש בהם נתעלה למקורו הראשון ממילא הגביהו את עצמם וכו' והשיגו השנה גדולה כל כך מרוב קדושתו ואורו שהכניס הצדיק מוח העולם, עיי"ש.

און דער גוטער איד פון ניישטאט (הרה"ק רבי יוסף ברוך בנו של המאור ושמש זצ"ל) האט געזאגט פאר'ן תפארת שלמה אז ער שפילט זיך מיט פייער, "איר מוזט איהם גיין מפיים זיין", האט דער תפארת שלמה געפרעגט מיט וואס זאל איך איהם מפיים זיין, האט ער געזאגט "איר זאלט פאהרן אויף יום טוב קיין צאנז", און ער האט דאס אנגענומען.

ווען ער איז אנגעקומען קיין צאנז, איז עס געווען א וועלט איבערקערעניש, ער איז דאך געווען א גרויסער רבי, און ער איז געווען אין איין עלטער מיטן דברי חיים, ער איז נפטר געווארן צען יאר פאר'ן דברי חיים (התפארת שלמה נסתלק כ"ט אדר תרכ"ו ומרן הדברי חיים נסתלק כ"ה ניסן תרל"ו), און דאך האט ער איבער געלאזט אלעס און איז געקומען אויף שבועות קיין צאנז.⁸

דער דברי חיים האט איהם דעמאלטס ארויס געוויזן א גרויסע קירבה.

ס'איז דאך דא דער הסכמה פונעם דברי חיים אויפן ספר תפארת שלמה, און ער שרייבט אויף איהם זייער גרויס.⁹

אין דעם מוראדיג אויסגעהאלטן, און דו גייסט איהם מיט דעם פארשעמען, אז ער איז פונקט פארקערט פון די מידה, האט מען פון דעם א חלישות הדעת, וועגן דעם משה רבינו וואס איז געווען דער "עניו מאוד" (במדבר יב, ג) און מ'האט איהם געזאגט "מדוע תתנשאו" (במדבר מו, ג), וועגן דעם האט ער געהאט חלישות הדעת, און "וישמע משה ויפול על פניו".⁴

רבינו: ווען רבי שלמה'לע איז געווען אין סטריזשוב, איז ער אריינגעפאהרן אסאך מאל קיין צאנז, און דער דברי חיים האט איהם זייער מקרב געווען מיט א גרויסע קירבה. **האדמו"ר מדינב:** מ'האט געזאגט אין צאנז די צוויי רבי שלמה'לעס, רבי שלמה ראדאמסקער דער תפארת שלמה, און דער שם שלמה דער מונקאטשער רב זיי האט מען שטארק מכבד געווען.

רבינו: ער האט איהם מכבד געווען, און האט איהם אוועק געגעבן דאס דאווענען שחרית פארן עמוד.

האדמו"ר מדינב: ס'איז אבער געווען א גרעסערער חידוש אז ער האט מכבד געווען דעם תפארת שלמה שבועות מיטן שחרית.

רבינו: יא, בפרט אז ער (התפארת שלמה) האט נישט געזאגט קיין פיוטים.⁵

רבי שלמה'לע ראדאמסקער'ס קומען דעמאלטס איז געווען א פיוס.⁶

האדמו"ר מדינב: אליץ וואס?

רבינו: ס'האט זיך געמוהן וועגן קשאנובער רבנות...⁷

7

כאשר נתקבל הגה"ק רבי דוד מקשאנוב ז"ע (בנו של מרן הדברי חיים ז"ע) לשמש ברבנות בעיר קשאנב, היו לו רדיפות מאנשי העיר שלא הסכימו להרבנות, וביניהם היו הרבה מחסידי התפארת שלמה שדור שם, וגם הסיפו לדבר עליו סרה בפני הרה"ק מראדאמסק, כך שהרה"ק מראדאמסק לא היה דעתו נוהה מענין הרבנות של הרה"ק מקשאנוב ז"ע.

8

בס' מקור חיים מובא שהתפארת שלמה היה ב' פעמים בצאנז.

ומאותו חג השבועות ששהה התפארת שלמה בצאנז, יסופר כי בערב יו"ט שבועות בא הרה"ק מצאנז להתפארת שלמה לבקרו באכסניו ודיברו יחד כאחד ואח"כ כשהלך הרה"ק מצאנז ממנו אמר התפ"ש לאנשיו "הראיתם דבר פלא הרה"ק מצאנז הוא שומד כבר מוכן ומוזמן לקבלת התורה ואני עדיין לא התחלתי", וכאשר הלכו החסידים להצד ביהמ"ד פגשו בהם חסידי צאנז ואמרו להם השמעתם מה שאמר הרה"ק מצאנז על הרב שלכם הלא אמר "ראו נא דבר נפלא כי הרב מראדאמסק שומד מוכן ומוזמן לקבלת התורה ואני עדיין לא התחלתי", ונבהלו משמוע כי איך ב' הגדיקים אלו כל אחד תולה הגדלות בחבירו ושניהם נתנבאו בסגנון אחד ובלשון אחד.

9

הרה"ק מצאנז ז"ע מתב בהסכמתו על ספר'ק תפארת שלמה חלק המועדים בתו"ד: "הנני מסכים להדפיס דבריו היקרים כי יחי תועלת לעולם ובפרט לאנשי רוח הנוהים אחרי דרך החסידות..."

ושוב כתב עוד הסכמה על חלק התורה וז"ל: "אשר פעל ועשה הרב הגאון הקדוש החסיד וכו' כי ה' נתן חכמה לשלמה ונתקבל ברצון כל רואיו ואשרוהו, וכות המחבר יעמוד לנו להושיע מכל צרה וצוקה וכו'".

ועי' בס' מקור חיים (אות קפ"ו) שמעתיק חילופי מכתבים בין הרה"ק מצאנז להרה"ק התפארת שלמה, אשר בו מתב לו תוארים מופלגים,

4

מענין לענין יש לציין מה שסיפר המשמש החסיד של הרה"ק ר' יצחק מוואראק זצוק"ל בשהיוותו פעם עם הרה"ק בוואראש להשתדל לטובת הכלל כדרכו בקודש, והורו פעם לפנות ערב מן העיר אל המלון שלהם, ורצו לתפות את הדרו של הרה"ק וימצא כתוב על הדלת דברי לולול וחירופים על הרה"ק מוואראק וכל הדלת מלמעלה ועד למטה היתה רשומה בדברי עתק אלה המשמש עמד נבהל ומשתומם למראה עיניו, אמר לו הרה"ק מוואראק אל יפול רוחך כי קבלה ממורי שכל בעלי המחלוקת מוציאים דיבה על איש באותו מידה דוקא שהוא נוהר בה ביותר, והביא ראיה ממה שמצינו שקרה ועדתו בתלונתם על משה רבינו אמרו "מדוע תתנשאו על קהל ה'" הרי שהעלילו עליו דוקא במדת הגאווה, בו בזמן שהתורה"ק מעידה עליו והאי"ש משה עניו מאוד מכל האדם אשר על פני הארמה.

5

עי' בס' י"ג אורות (ח"א עמ' ס"ט) שהרה"ק מצאנז כיבדו להתפלל תפילת שחרית, והתפארת שלמה אמר לו שאינו אמור פיוטים, והסכים הרה"ק שלא יאמר הפיוטים, ועיי"ש שהרה"ק מצאנז אמר לו: "וינמיט אהבת עולם, עס זאל אונז דאס הארץ דעקוויין".

6

יש לציין שכפי הנראה זה היה בשנת תרכ"ג, כי במכתבי התפארת שלמה יש מכתב המלצה שכתב באותו שנה בעיר צאנז ביום ח' סיון.

אבער דאס אז נאכ'ן דאווענען האט ער ווידער שוין נישט געקענט רעדן האב איך נישט געוואוסט.

האדמו"ר מדינוב: מיין זיידע דער מנחת אלעזר ז"ל האט גע'פסק'נט אין זיין ספר ביי איין זאך אנדערש ווי דער דברי חיים, האט דער נאסאדער רב זייער מוחה געווען.

האט מיר געזאגט דער ריסקאווער רב ז"ל (הנה"צ רבי אברהם שלמה כ"ץ זצ"ל נאב"ד ריסקווא ואב"ד דקהילתו הק' בב"ב), אז דער מנחת אלעזר האט איהם געשיקט קיין אינטערדאם - דארט האט געוואוינט דער נאסאדער רב - אז ער זאל מפי"ס זיין בשמו דעם נאסאדער רב, און האט איהם געזאגט "דו ווייסט אז פון קיינעם האב איך נישט קיין מורא, נאר פון דעם קליינטישיגן האב איך זייער מורא..." (הוא הי' נמוך קומה).

איז ער אהין געפאהרן דריי מאל בשם דער מונקאטשער רב מפי"ס צו זיין, און ער האט זיך נישט געוואלט איבער בעטן, היתכן מקען פסק'ענען אקעגן דעם הייליגן רב, ווען ער איז צוריק געקומען דאס דריטע מאל מיט ליידיגע הענט, האט דער זיידע געזאגט "ער וויל מיך אויסלערנען צאנזער חסידות?! מיזאל מיר אויפשניידן די אדערן וועט נאר ניסן צאנזער בלוט" (כי בימי נעוריו זכה להסתופף בצל קדשו).

רבינו: דעם לעצטן ווינטער פונעם דברי חיים (שנת תרל"ז) איז רבי שלמה'לע מונקאטשער געווען אין צאנז, ס'איז שוין געווען פאר'ן הסתלקות פונעם דברי חיים (ביום כ"ה ניסן), האט איהם דער דברי חיים געזאגט אזא לשון, "איך ווייס נישט צי מיר וועלן זיך נאך זעהן".

האדמו"ר מדינוב: דער שם שלמה איז געווען ביי די מהרה.

רבינו: ער איז אליינס געווען פון די מתעסקים, און ער האט געזאגט "דער רב זאל זיך אליין טובל'ן".

ער האט געזאגט אז די תלמידים פונעם מגיד (המגיד הק' ממעוריש ז"ע), ווען זיי האבן גע'טובל'ט דעם מגיד האבן זיי געזאגט אז דער רבי זאל זיך אליין טובל'ן, האט דער שם שלמה אויך געזאגט אז דער דברי חיים זאל זיך אליין טובל'ן.

האדמו"ר מדינוב: אין די הקדמה פון דברי חיים על התורה, שרייבן די בני המחבר - ס'מיינט דאך דער שינאווער רב און דער גארליצער רב - "ועלתה צדקתו לאלפי אלפים כסף לשנה", אלפי מיינט דאך לכל הפחות צוויי, איז אלפי אלפים מיינט לכל הפחות צוויי מיליאן דינרי זהב, אז מ'מיינט דאס אויף היינטיגע געלט מיינט דאס צוויי מיליאן דאלער, און דאס האט געשריבן דער שינאווער רב, וואס זיין טאטע האט געשריבן אויף איהם (שו"ת דברי חיים ח"ב או"ח סי' א) אז ער וועט נישט משנה זיין

דער תפארת שלמה איז דאך געווען א גרויסער רבי, זייער א הייליגער איד...

רבי שלמה'לע מונקאטשער איז אבער געפאהרן מעת לעת זייער אסאך קיין צאנז, ער איז געווען א גרויסער חסיד, מיט א גרויסע התבטלות צום דברי חיים.

האדמו"ר מדינוב: איינמאל ווען דער שם שלמה איז אנגעקומען קיין צאנז, איז ער געווארן שטארק פארקילט אונטערוועגס, אז ער האט אפילו נישט געקענט זאגן איין ווארט.

ווען ער פלעגט קומען קיין צאנז האט אלעמאל דער צאנזער רב געוויזן מיט די פינגער אז ער זאל גיין דאווענען פאר'ן עמוד, דעמאלטס ווען ער איז געווען פארקילט האט ער זיך באהאלטן, אינמיטן דאווענען האט זיך דער צאנזער רב אויסגעדייט און איהם געוויזן אז ער זאל צוגיין צום עמוד, און ער האט נישט געקענט זאגן אז ער קען נישט, איז ער געגאנגען דאווענען, און האט געדאוונט פאר'ן עמוד מיט א שאגת ארי, אבער ווען ער האט געענדיגט דאווענען האט ער שוין ווייטער נישט געקענט אזוי רעדן.

רבינו: די ערשטע העלפט פון די מעשה האב איך געהערט, אז דער גבאי איז געקומען זאגן אז דער דברי חיים האט איהם מכבד געווען צו דאווענען פאר'ן עמוד, האט ער געוויזן אז ער קען נישט, אינמיטן פסוקי דזמרה האט ער געפילט אז ער מ'זעט קלאפט איהם אויפן רוקן, דרייט ער זיך אויס זעהט ער אז דער דברי חיים אליין איז דאס, און ווייזט איהם ער זאל צוגיין צום עמוד, איז ער צוגעגאנגען און ער האט גארנישט געפילט פון די הייזערקייט.

ונעתיק לשון קדשו: "ב"ה יום ג' עשרה בטבת תרי"ז לפ"ק צאנז. שלום רב לכבוד ידיד ה, הרב המאה"ג, בוצינא קדישא, נר ישראל, ע"ה פ"ה וכו', כבוד קדושת שם תפארתו, מוהר"ר שלמה נ"י. גלילת יד קדשו הגיעני, אשר וזגתו הרבנית תחיי אינה כבראות, וכצפייתי אשר כבר נשלח לה עזרה בקדש, ועוד יתוסף ברכה ושלוש בכיתו שאנן מפחד, ונעז באהלו לא יקר, והיה ביתו כגן רוח, וכנוי כשתילי יותים סביב, ורב ברכות והודה וגיל. כנפש ידידו ואהבו, דרש שלום תורתו בלב ונפש חפצה. הק' חיים האלכרשטאם".

כמו כן מביא שם העתק ממכתב תשובה שכי' הרה"ק התפא"ש להרה"ק מצאנז ז"ע וולש"ק: "ב"ה יום א' משפטים תרי"ז לפ"ק פ"ק ראדאמסק. שלמא רבה לגברא רבה ויקרא, ה"ה הרב הגאון המפורסם, רבן של כל בני הגולה, בוצינא קדישא, נר ישראל, ע"ה פ"ה, כש"ת מוהר"ר חיים נ"י ויפיע כשמש והלום. גיה"ק [גלילת ידיו הקדושים] הגיעני במעודה, ומאוד שמחתו בבשורתו לכשרתי בצפייתי לצפייתי ישועה, ורצון יראוי יעשה למלא משראות הצדיקים, ושלח עזרו מקדש הודות לאל הטוב....." ע"כ תוכן המכתב.

מזעקתה דאך אזוי, אז פאר די אייגענע קינדער האט ער נישט געגעבן.

האדמו"ר מדינב: דער גארליצער רב איז דאך געווען זייער נאנט מיטן טאטן דעם דברי חיים, און ס'איז דא בריוו פון דברי חיים צום גארליצער רב ווען ער האט התונה געמאכט מיט מיין עלטער זיידע דער סטריזשובער רב רבי משה לייב ז"ל (בן הגה"ק רבי שלמה'לע ממונקאטש זצ"ל).

רבינו: אזוי זענען זיי דאך געווען מהותנים.

האדמו"ר מדינב: יא, שטייט דארט אזוי אין בריוו, "הריני שולח לכם עשרים וחמשה ריניש" לכבוד די התונה, דאס איז געווען פארן גארליצער רבי'ס טאכטער...¹³

רבינו: דער גארליצער רב האט אמאל התונה געמאכט א קינד, איז ער געקומען צום פאטער נעמען געלט, און דער צאנזער רב האט איהם נישט געגעבן, רופט זיך אן דער גארליצער רב "דעם האסמו געגעבן און יענעם האסמו געגעבן", ווי איינער פרעגט פארוואס איך באקום נישט, האט איהם דער צאנזער רב געענטפערט, "אויב כ'זועל נישט געבן פאר יענעם, וועט ער נישט האבן, ווער וועט זיי געבן, אבער דו, אז דו וועסט ארויס פארהן נאך געלט, און דו וועסט זאגן אז דו ביסט דעם צאנזער רבי'ס א קינד, וועט מען דיר געבן".

האדמו"ר מדינב: ס'איז דא א בריוו פון די קינדער ווי אזוי זיי בעטן געלט.

רבינו: דאס איז געווען פאר רבי שלום אליעזר'ס התונה (שנתארס ביום ד' אלול שנת תרל"ו), רבי שלום אליעזר איז געווען א התן, שרייבן דארט די קינדער אז דער פאטער האט נישט איבער געלאזט גארנישט קיין ירושה נאר בלויז 'צדקתו וקדושתו'.¹⁴

ווען דער דברי חיים האט זיך מושדך געווען מיט בעלזא, זיין זוהן רבי ישעילע (מטשעוויב) איז געווען א איידעם אין בעלזא. (שנשא נכדת הגה"ק מהר"י מבעלזא זי"ע)...

האדמו"ר מדינב: דער דברי חיים האט זיך אויך מושדך געווען מיט בעלזא אויך ביים ציעשנבער רב (הגה"ק רבי שמחה ישכר דוב מציעשנב זי"ע בנו של הרה"ק בעל דברי יחזקאל משינאווא זי"ע).

13

בס' אסופות מסתבים מובא תצלום מנוף המכתב קודש, וכתב ביום ה' קרח שנת תרל"ד.

14

עיי' בס' בני שמעיה שמעתיק מכתב קודש מהגה"ק רבי אהרן אב"ד קרייז-צאנו זי"ע להגה"ק מנאסאר זי"ע שיסייע לאסוף כספים להוצאות נישואי הרה"ק רבי שלו אליעזר זי"ע ובתו"ד מותב: "...כי אתם יהיעים מכל אשר לאבינו הקדוש וצלה"ה זי"ע הכ"מ לא נשאר בידינו מאומה לבד צדקתו וקדושתו שהיא עומדת לעד".

בדיבורו בעד כל הללי דעלמא.¹⁰ א מענטש וואס טיילט א יאר צוויי מיליאן דאלער צדקה, לכאורה קוקט אויס אז ער אליין איז געווען א בעל פרנסה, אבער ס'איז דא בריוו פון אפאר יאר פאר זיין הסתלקות - ער איז דעמאלטס געווען א גרויסער רבי - וואס ער שרייבט דארט, "אזוי ווי איך בין שוין אלט און איך קען נישט אזוי ארום פארהן, און איך דארף התונה מאכן מיינע קינדער",¹¹ אז מ'לייגט צוזאם די הקדמה פון די קינדער מיט די בריוו, זעהט זיך די פלא, דא האט ער געהאט אלפי אלפים דינרי זהב, און דא האט ער נישט צו התונה מאכן די קינדער, ס'איז א פלא...

רבינו: דאס איז טאקע געווען דער דברי חיים, ער האט אויסגעטיילט אסאך געלט פאר צדקה, און פאר די אייגענע קינדער האט ער נישט געגעבן.

אמאל איז אריינגעקומען א טאכטער וואס האט נישט געהאט קיין שידך אנצוטוהן, און זי האט געבעטן געלט פאר שידך, האט ער איר געזאגט אז ער האט נישט, האט זי אנגעווייבן צו וויינען אז זי האט נישט וואס אנצוטוהן, זאגט ער איר נאכאמאל "איך האב נישט", פרעגט זי "פארוואס פאר די וואס איז פריער געקומען בעטן געלט האסטו איר יא געגעבן?", האט דער צאנזער רב זיך אנגערופן, "זי איז דאך א בת תלמיד חכם, האב איך איר געמוזט געבן".

דער גבאי וואס איז געשטאנען דערביי, האט זיך אנגערופן, "כ'מיינן אז מ'זאגט אז זי איז אויך א בת תלמיד חכם...", האט זיך דער צאנזער רב צושמייכלט און געזאגט פאר דעם גבאי, "נו אויב אזוי בארג מיר געלט, כ'זועל איר אויך געבן".¹²

10

ו"ל שם: "בני הרב וכו' האבדק'ק שינאווא שלדעתי אינו משנה הדיבור אפילו יהבו ליה כל הללא דעלמא וכו', ועדותו נאמנה עלי מאוד, כי ידעתי שלא יכוב בעד כל הללי דעלמא".

11

עיי' בס' ילקוט אגרות חיים (מכתב י"ג משנת תרל"ג) שמעתיק מכתב מהרה"ק מצאנו להמעגלי צדק מדעעש זי"ע שיסייעו בנישואי בתו הצדיקת נחמה'לי ע"ה, וזלש"ק: "...חנה אנכי ושבתי לא אוכל לצאת ולבוא, ועמוס עלי סבל ב"ב חיי וצריך אני כעת להשיא בתי... ולא נמצא בידי מאומה וההצטרבות והוצאות ירבו למאוד..."

ועיין עוד בס' הג"ל (מכתב י"ז משנת תרבי"א) וזלש"ק: "הנה לעת זקנתי נחליתי ונדכותי, כלוא בבית ולא יראו פני הוצה, והוצאות ביתי הם מרובים, ולא אוכל לשיט עצות בנפשי מה לעשות...", עיי' ש' שמבקש שייאספו דמי מעמדות להוצאות ביתו.

12

עיי' במדור שולחן מלכים (פ' יתרו) שסיפר רבינו שליט"א עובדא כעיי"ז מהרבנית גיטשא ע"ה בת הרה"ק מצאנו זי"ע. ועיין בי"ג אגרות (ח"א עמ' י"ד) שהרה"ק מצאנו זי"ע נתן כסף למנעלים לאחותו של הגה"ק רבי איציקל מפשעווארסק זי"ע ולבתו הג"ל לא נתן.

נ"ר לאחד

ברענגט מיט לכה"פ

\$250

(אויפן חשבון פון "החזקת מלמד" אדער א פרישע נתינה)

צום מעמד

חינוך הטהור

און האט א חלק אין אפראטעווען די מוסדות הק'

אין אירע קריטישסטע מאמענטן

ג' במדבר • כ"ה אייר
באולם קאנטינענטאל

מוסדות
יטב לב
בארה"ק

צאנזער רב, און ס'איז נישט געווען מיט וואס זיי צו מכבד זיין, דער צאנזער רב האט זיך זייער שלעכט געשפירט, האט ער געזאגט, אפשר זאל מען גיין קויפן מעי"ד (משקה ידוע ששתו בגאליציע בשעת אמירת לחיים) - ביי די גוים איז נאך געווען אפן.

רבינו: מ'קען דאך דאס קויפן ביי א גוי.

האדמו"ר מדינוב: און דער צאנזער רב לייגט אריין די האנט אין די טאש, און ער טרעפט דארט גארנישט, האט דער בארנבער רב זיך אנגערופן "איך וועל בארגן פארן רבי", און דער צאנזער רב האט זיך געפרייט, מ'איז געגאנגען קויפן מעי"ד און מ'האט מכבד געווען די געסט, האט דער בארנבער רב געזאגט, "דער רב האט מיר קיינמאל נישט צוריק באצאלט, און געלויבט דעם אויבערשטן אויף דעם, ווייל ווען דער צאנזער רב צאלט ווען מיר צוריק האב איך נאר די פאר רייניש, און אזוי וועט ער מיר באצאלן אויף יענע וועלט, און אויף יענע וועלט איז נישט קיין איסור צו באצאלן ריבית, וועט ער מיר באצאלן כהנה וכהנה".

דער קדושת יום טוב איז דאך אויך געווען א גרויסער צאנזער חסיד, דער צאנזער רב פלעגט איהם דאך רופן "מיין ליפאלע".

רבינו: ער האט שטארק געברענגט פאר צאנז, ער פלעגט אריינגיין אין א קאכעניש ווען ער פלעגט רעדן פון צאנז, דער פעטער ז"ל (מרן רבינו בעל דברי יואל זי"ע) האט אמאל געזאגט אז דער קדושת יום טוב האט געקענט א לאנגע צייט רעדן פון צאנז און קיינמאל נישט גערעדט און דערמאנט א מופת, נאר עבודת ה'.

זיכידו רבינו לברך על היין

האדמו"ר מדינוב: לאמיר נעמען א ברכה.

זיכידו רבינו: לחיים לחיים, יהא בואך לברכה, דער אויבערשטער זאל העלפן הצלחה און סייעתא דשמויא מיט אלעס גוטן.

האדמו"ר מדינוב: המברך יתברך, מיזאל קענען מרביץ תורה זיין מתוך הרחבת הדעת מיט גרויס סייעתא דשמויא, ביז משיח קומט.

זנפרד רבינו ממנו בברכת חג פסח כשר ושמן

רבינו: דער צינשנבער רב איז געווען א איידעם ביים בעלזער רב אליין (הרה"ק מהרי" זי"ע), און רבי ישעילע איז געווען א איידעם ביים בעלזער רב'ס א איידעם (הרה"ק רבי יהואל מקירלאווין זי"ע).

רבי ישעילע איז געווען א פעטער פאר'ן צינשנבער רב - זיין ברודער דער שניאווער רב'ס א זון - און דער צינשנבער רב איז געווען א פעטער פאר רבי ישעילע, ווייל דער צינשנבער רב איז געווען א איידעם ביים בעלזער רב, און רבי ישעילע איז געווען א איידעם ביים בעלזער רב'ס איידעם.

והמשיך רבינו לספר: דער שידוך שליסן פון רבי ישעילע איז געווען אין צאנז, כאטש דער בעלזער רב איז געווען דער צד הכלה, אבער דער דברי חיים איז שוין געווען דעמאלטס לעת זקנותו, איז דער בעלזער רב געקומען קיין צאנז, ווען מ'האט געוואלט אנגרייטן די תנאים, און צורישן א גרויסע סעודה לכבוד דעם גרויסן גאסט דער מחותן, איז די טאכטער נחמה'לע ע"ה (אשת הנה"צ רבי יצחק טובי רובין זצ"ל) - וואס האט געפירט די שטוב - אריינגעקומען צום פאטער זאגן, "דער בעלזער רב קומט, און ער איז א גרויסער רבי, ס'איז נישטא קיין כלים, ס'איז נישטא מיט וואס אויפצונעמען די געסט", האט זי געזאגט אז זי וועט גיין צו די שכנים בארגן כלים, איז זי געגאנגען און פון איינעם האט זי געבארגט עסצייג און פון איינעם א בעכער, ביז מ'האט אלעס צוזאמען געשטעלט.

ווען דער דברי חיים איז אריינגעקומען צום תנאים, זאגט ער פאר'ן בעלזער רב, "מחותן, כווייל נישט זיין קיין גונב דעת, גארנישט איז נישט מיינס, נאר מיין נחמה'לע איז געקומען זאגן אז דער בעלזער רב איז א גרויסער רבי - און ער האט איבער געזאגט אלעס וואס זי האט איהם געזאגט - וועגן דעם איז זי געגאנגען בארגן כלים פון די שכנים...

האדמו"ר מדינוב: דער בארנבער רב (הנה"ק רבי אברהם שמחה האראוויטץ זצ"ל) האט דערציילט - רבי אשר זעליג זצ"ל (מרגליות) שרייבט דאס בשמו - אז ווען ער איז געווען אין צאנז, איז אמאל זענען אנגעקומען א משלחת פון רבנים צוויי אויגער פארטאגס, זיי האבן געוואלט רעדן מיטן

קחו ברכה אל תוך בתיכם

נעמט אריין אין שטוב

דעם הייליגן רבי מאיר בעל הנס פושקע

פון כולל עצי חיים ד'סאטמאר בני ברק צדקת רבי מאיר בעל הנס

רופט: 917-880-2712

צו באקומען אנזער פושקע קען מען זיך ווענדן צו: **מו"ה יצחק אייזיק מנחם וויזל הי"ד** וואס איז געשטעלט גשארן דורך רבינו שליט"א אלס גבאי קודש מונעם כולל

מב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בענין נסיעה למירון על ל"ג בעומר

יום א' במדבר תשס"ז

במסיבה לטובת מוסדות יטב לב בווייליאמסבורג

אז מרעדט פון פארן קיין ארץ ישראל, דארף מען אביסל אויסשמועסן מיט אנשי שלומינו.

מיט א וואך צוריק איז געווען ל"ג בעומר. ס'זענען געפארן פון אמעריקע אסאך אידן קיין ארץ ישראל, אסאך אידן פארן יעדעס יאר. נו, לכבוד ר' שמעון איז ווערד די טירחא. ס'פארן אידן, חסידים ואנשי מעשה, אזא געהויבענער טאג ל"ג בעומר, צו זיין ביזמא דהילולא באתרא קדישא אין מירון.

איך בין שוין אויך געווען אין מירון, נישט אין מאל. ס'איז זייער א געהויבענער געפיל, ס'איז זייער הייליגע געפילן, באמת רגשי קודש. מ'קען פארשטיין ווען איינער פארט קיין מירון ווייל ער וויל זיין ל"ג בעומר ביי רבי שמעון; ער וויל זיך אויסגיסן דאס הארץ, ער פארט מתפלל זיין, ער דארף א ישועה, ער דארף הצלחה. רבי שמעון איז אלעס ווערד. ס'איז כדאי די שפעון. אז מ'פארט צו ר' שמעון, און מ'פארט מיט ערליכע געפילן, מיט הייליגע מקומות ווי דער קבר פון רבי שמעון בן יוחאי, איז די שפעון אויסגעצאלט, און מ'קומט אהיים מיט גרויסע רווחים. דאס קען מען פארשטיין.

ליידער איז עס אבער נישט אזוי אינגאנצן. ס'איז דא אסאך - איך וויל נישט זאגן קיין סאך - ס'איז דא א מיעוט, וואס פארן קיין ארץ ישראל, זיי פארן אויף א טור קיין ארץ ישראל, און אינעם טור איז אריינגענומען אין חשבון אז איין טאג וועט מען פארברענגען אין מירון א ל"ג בעומר, מיטצוהאלטן די חגיגה אין מירון.

ס'איז א חיצונית'דיגע געפארעכטס. מ'פארט ארום אין ארץ ישראל פאר תענוג, פאר טוריום. ותמלא הארץ אותם, מ'פארט איבעראל, וואו ס'לאזט זיך. מ'עסט מכל הבא ליד, איבעראל זעהט מען נאר לשה'קדיגע אותיות; מ'עסט דא, מ'עסט דארט. דאס פריצות אין ארץ ישראל איז מוראדיג. אין ארץ ישראל איז שוין שטארק הייס, ממילא ברענגט דאך דאס ארויס דעם גאנצן יצר הרע ר"ל.

בדרשת שבח'ג שנת תשס"ח לפ"ק

מען דארף צו רעדן נאך א ענין, מען האלט שוין נאנט צו ל"ג בעומר, און ס'איז דא וואס פארן קיין אתרא קדישא מירון, בעצם דאס פארן קען מען דאך נישט זאגן, די הרגשים וואס מען שפירט דארט, די התעוררות וואס ס'איז דא דארט, איז אלעמאל, און אוודאי און אוודאי ביזמא דהילולא, מען קען דאס נישט מסביר זיין פאר איינעם וואס איז נישט דארטן געווען, נו אז מען פארט טאקע נאר צו רבי שמעון אין גוט, דער פראבלעם איז אבער אויב מען נעמט רבי שמעון אלץ א "הכשר", מען דארף אריינטראכטן, וואס מען טוט נאכדעם, ווי פארט מען אלס, מען פארט לארצה ולרחבה, מען פארט פאר "אינושוימענט" און מען נעמט רבי שמעון פאר א הכשר, די האטעלן אין ארץ ישראל זענען גארנישט אונטערשטעליג פון אמעריקא, און צומאל נאך ארגער, ס'איז זייער נישט גוט פאר די נשמה, ובפרט היי יאר וואס ל"ג בעומר איז פרייטאג, דארף מען זען אז שב"ק זאל מען זיין צווישן היימישע אידן.

און מען דארף צו וויסן אז אן עבירה טאר מען אין אמעריקא אויך נישט טון, אבער ווען ס'איז אין פלטיין של מלך איז עס פיל הארבער, ווי דער פעטער ז"ל רעדט שוין ארום דערפון אין ויואל משה (מאמר ב), און ער לייגט אראפ יסודות וואס דאס מיינט א חטא אין ארץ ישראל, און ווען און ווי אזוי מען מעג צו פארן (שם סי' קל"ג).

מען האט דאך אמונת צדיקים, און מען גלייבט אינעם הייליגן תנא רבי שמעון, דער הייליגער תנא רבי שמעון האט אפגענוע אויגן, און ער ווייסט יעדער וואס קומט צו אים זיך אויסבעטן, ער ווייסט אבער אויך פונקטליך וואס מען טוט פון ווען מען פארט ארויס פונדערהיים ביז מען קומט אן צוריק אהיים, אלעס וואס מען טוט אויף זיין חשבון, און אז מען פארט צו רבי שמעון דארף מען פארן ווי ס'פאסט פאר א חסיד פון רבי שמעון, און טאקע נאר צו רבי שמעון וחביריו, און נישט גיין אויף אנדערע פלעצער אין ארץ ישראל וואס ס'איז נישט גוט ברהונויות, מען זעהט זיך זיך אן דארט אין ארץ ישראל מיט וואס מען דארף נישט, ס'איז נישט גוט בהשקפה און נישט בדעות.

איך וויל זאגן דא, אונז האבן אויך געהאט א יומא דהילולא לכבוד ר' שמעון בן יוחאי. הגם אונז ווילן דאס נישט מדמה זיין צו אתרא קדישא מירון; אבער ס'איז ענדערש צו זיין דא צווישן אנשי שלומינו אין ביהמ"ד, און זיך משמח זיין מיט די הילולא פון ר' שמעון בר יוחאי, און מכוון זיין דעתינו צו אתרא קדישא מירון, כאילו אונז זעמיר אויך דארט - און כדאי הוא ר' שמעון לסמוך עליו, בין בפניו ובין שלא בפניו, סיי אז מ'איז דארט און סיי אז מ'איז נישט דארט בפועל, נאר מיט'ן מחשבה איז מען דארט; ווי איידער - איך רעד פון די וואס פארן אהין לשם טורים, מיט די בילדער-מאכער, מיט אלע פיסשעווקעס, און משוטט זיין - ארומפארן אין ארץ ישראל און נכשל ווערן מיט הרהורי עבירה פון מינות וכפירה, מיט הרהורים אסורים, און גיין דא און דארט וואו מ'דארף נישט, אזעלכע מקומות וואס ס'פאסט נישט פאר א חסיד'ישן איד בכלל און פאר א סאטמארער חסיד בפרט. ס'איז ענדערש צו זיגן אינדערהיים.

ס'איז מיר א ווייטאג ארויסצוברענגען, אבער ס'מוז ארויסגעברענגט ווערן און ס'מוז ארויסגעזאגט ווערן, ס'איז שוין יעצט נאך ל"ג בעומר, אבער קומענדיגן יאר וועט ווייטער זיין ל"ג בעומר, און ס'וועט ווייטער זיין א רצון צו פארן. איז ווער עס פארט בדחילו ורחימו, מיט ערליכע כוונות - מ'גיט נישט אין ערגעץ, מ'פארט נישט אין ערגעץ ארום; ס'אינטערעסירט מיך נישט, איך קום צו די הילולא פון ר' שמעון בן יוחאי, און איך וויל זיין ראוי צו זיין ביי די הילולא פון ר' שמעון בן יוחאי, - נאר אזוי איז ווערד די שפען. און נאר אזוי, אז מ'פארט ערליך און ריין ווי א חסיד'ישער איד, מ'פירט זיך אויף דארט ווי אן ערליכער חסיד'ישער איד, האט מען די זכיה באמת זיך משמח צו זיין מיט א שמחה עילאה ביומא דהילולא פון ר' שמעון בן יוחאי. און דעמאלטס, און נאר דעמאלטס, איז צו האפן אז ר' שמעון איז א מליץ טוב פאר אים, און ער קומט אהיים מיט א סל מלא ברכות וישועות.

דאס איז וואס מען האט דא געפילט אז מען מוז ארויסברענגען, אפילו ס'איז נישט געזאגט געווארן פאר יעדן איינעם; אבער פאר א מיעוטה דמיעוטה איז עס געזאגט געווארן. איז פאר די וועמען דער פסוק מיינט, וואס ער וועט פארשטיין אז אים מיינט מען, וויל מען אים זאגן; יא, דיך מיינט מען!

די פנס עבירה אין ארצנו הקדושה איז א סאך הארבער, און עבירה פון פלטרין של מלך איז א סאך הארבער. ס'איז גענוג ווען מ'פארט ארום אין אמעריקע, צי אין אנדערע פלעצער אין חוץ לארץ. ס'איז נישט אידל און ס'איז נישט שיין און ס'איז נישט ערליך, און ס'איז שעדליך. אבער דאס זעלבע זאך אז מ'טוט אין ארץ ישראל, איז דאס פי כמה וכמה. דארף מען וויסן, דאס איז ארץ הקודש. דאס וואס מ'האט געהערט און וואס מ'האט געלערנט, דאס איז נישט געזאגט געווארן בלויז פאר יענעם, דאס איז דאך געזאגט געווארן פאר זיך אליינס אויך.

מ'פארט ארום ווי א טוריסט, מען גיט אויף אלע פלעצער וואס ס'לאזט זיך, און ס'איז א חרפה און א בושה צו זאגן. איך רעד שוין נישט וואס מ'גיט אויף מאדערנע נישט אזעלכע אידעלע מקומות, וואס איז אויסגעשטעלט פאר טוריסטן. נאר מ'גיט צו מערת המכפילה און צו קבר רחל, וואס איז טאקע באמת א מקום קדוש, אבער ס'איז דאך א סכנה נוראה אהינצופארן, היינטיגע צייטן ווער ס'ווייט. אבער אז מ'איז א טוריסט, מוז מען דאך איבעראל אנקומען, ליידער אויך צום כותל המערבי.

הגם דער כותל המערבי איז הייליג, אבער ס'איז א חרפה און א בושה איינער וואס איז נתחנן געווארן אין א סאטמארער מוסד זאל פארן קיין ארץ ישראל און ער זאל אהינגיין! אים מיינט דאס נישט? ווען דער פעטער ז"ל האט געשריבן דעם "על הגאולה ועל התמורה", פאר וועמען האט מען דאס געשריבן? וועמען איז דאס מ'חייב?

מ'הערט פון אידן וואס זענען געווען אין ארץ ישראל, זיי זענען אהיינגעקומען און זיי האבן מיר עס איבערגעגעבן מיט ווייטאג. זיי האבן זיך פאר זיך אליינס געשעמט.

איך וויל נאכזאגן די דברות קודש פון פעטער זכרונו לברכה, בנוגע גיין צום כותל און אנדערע מקומות הקדושים, וואס איז געדרוקט אין "על הגאולה ועל התמורה". זאגט ער דארט: "יותר טוב להתפלל בביהמ"ד", ס'איז ענדערש און בעסער מ'זאל דאווענען אין ביהמ"ד, "ומכוון דעתו למקום המקדש", וואס אויב מ'איז מכוון, - האט ער דארט א גרויסן בירור, אז וואו די כוונה פון א מענטש איז, דארט געפינט מען זיך - מ'מילא איז עס כאילו עומד שם, אזוי ווי ער שטייט במקום המקדש; ווי איידער צו זיין סמוך ביים מקום המקדש, דארט וואו ס'איז דא א חשש פון מחשבת מינות, צו פריצות, און חיזוק לרשעים. אזוי שרייבט ער.

לע"נ רבינו הקדוש מרן משה בן מרן חיים צבי זי"ע

לימוד פרקי אבות ע"י

כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

שב"ק פרשת תזריע מצורע תשס"ט לפ"ק בויליאמסבורג

פרק ב' משנה ט"ו

עוד יש לומר דהנה מודעת זאת כי הטבילה במקוה הוא טהרה על העבר, להסיר ממנו זוהמא וטומאה, אמנם כתב הרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע בנועם אלימלך (פ' אחרי) מהטבילה יעשה לבוש לנשמתו שלא יבא לידי טומאה חלילה, ולא יצטרך לטבול בהכרחי, עכדה"ק. הרי שהטבילה במקוה הוא גם שמירה וסגולה על העתיד. וכשהתלונן איש אחד לפני כ"ק מרן דו"ז הגה"ק זללה"ה על רב הנסיונות שיש לו במקום עבודתו, אמר לו רבינו עצה וסגולה, שבכל יום אחר התפלה לפני צאתו לשוק, ילך ויטבול שנית, וזה יועיל לו לשמירה, עכ"ד.

ובזה יתבאר הרמז ה'יום ק'צר ו'המלאכה מ'רובה, ראשי תיבות **מקו"ה**. כלומר בשביל שהמלאכה מרובה, שרבו כמו רבו הנסיונות בעולם השפל, העצה והסגולה להנצל מכל אלה ולזכות לטהרה, הוא טבילה במקוה.

*

או יאמר בביאור הרמז, ה'יום ק'צר ו'המלאכה מ'רובה, ראשי תיבות **מקו"ה**.

ונראה בהקדם לפרש הא דאיתא להלן במשנה (אשר לכמה גירסאות הם משנה אחת) הוא היה אומר לא עליך המלאכה לגמור.

וי"ל בביאור הענין בפשטות, על פי מה דאיתא במס' סוכה (דף נב.) אמר רבי יצחק יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום, ואלמלא הקב"ה שעוזר לו אינו יכול לו. וכן אמרו (יומא לה): בא ליטרה מסייעין אותו. וא"ז זללה"ה בייטב פנים (הוד והדר אות יט) כתב, שזהו בדין ובמשפט על פי התורה, דמלחמת היצר נדמה למשא הרובץ על כתפו של האדם, ועל פי חוקי

רבי טרפון אומר, היום קצר והמלאכה מרובה, והפועלים עצלים, והשכר הרבה, ובעל הבית דוחק.

כתבו דורשי רשומות ה'יום ק'צר ו'המלאכה מ'רובה, ראשי תיבות **מקו"ה**. ויש להבין מה שייכות ענין מקוה לכאן.

ויתבאר על פי מה שמספרים כי פעם אחת בא אל הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זללה"ה רב אחד מקהילת האשכנזים והתאונן על החסידים שבעירו שמתנגדים אליו, שאלו הרה"ק מה הסיבה שהביאם לזה, אמר שהוא מחמת שאינו נזהר בטבילה בכל יום, שאל הרה"ק למה באמת אינו נזהר בזה, ענה בתמיה היכן כתוב שצריכים לילך בכל יום למקוה, השיב הרה"ק קבלה בידינו שהמונע עצמו ממנהג ישראל ודבר שבקדושה בשביל שאינו יודע מקור לזה, הרי זה ממדת אפיקורסות, ועם כל זה מראה מקום אני לך טעם לטבילה זו, כי הזהירנו חז"ל (אבות פ"ב מ"י) שוב יום אחד לפני מיתתך, וכתב במגן אברהם (או"ח סימן תרו סק"ח) בשם המהרי"ל, שיש לטבול במקוה בערב יום הכיפורים משום תשובה, דהוי כגר המתגייר. ואם כן כיון שצריכין לעשות תשובה בכל יום ויום, שמא אותו יום הוא היום אחד לפני מיתתו, יש גם לטבול בכל יום, עכ"ד.

ובזה יתבאר הרמז ה'יום ק'צר ו'המלאכה מ'רובה, ראשי תיבות **מקו"ה**. פי' כי להיות שחיי האדם בעולם הזה הוא בבחינת יום קצר, שהאדם אינו יודע עתו, לכן צריך לעשות תשובה בכל יום ויום, וגם לילך למקוה בכל יום.

*

ויתכן לומר שמטעם זה נהגו החסידים ואנשי מעשה להזהר ביותר בטבילת עזרא, הגם דבגמרא (ברכות כב.) איכא מאן דס"ל בטלוהו לטבילותא, וכן מבואר בשו"ע (או"ח סי' פ"ח ס"א), עם כל זה החסידים נזהרו בזה למאד, וי"ל הענין, כי על ידי שהאדם משתדל לעשות לפנים משורת הדין, גם הקב"ה מודד עמו כמדתו לעשות לפנים משורת הדין.

ובכן בימינו אלה שהנסיגות מרובים וקשה כה הסבל שיוכל האדם בעצמו לעמוד נגד פיתויי היצר הרע, וכבר אמר חד מהאמוראים (קידושין פא.) הוא נורא ואנא בשרא, מכל שכן בדורינו אלה, ואלמלא הקב"ה עזרו לא יוכל לו. ובכדי שיזכה לסייעתא דשמיא צריך לעשות לפנים משורת הדין, ועל ידי הזהירות בטבילה בכל יום ויום שהוא לפנים משורת הדין, יזכה לזה שיתנהג הקב"ה עמו לפנים משורת הדין לקיים בו מצות פריקה וטעינה לפרוק עול היצר הרע מעל צוארו ולטעון עליו עול מלכות שמים.

וזה שאמר ה"יום ק'צר ו'המלאכה מ'רובה, ראשי תיבות מקו"ה, כלומר כי בזמן שהמלאכה מרובה לקיים בעצמו פריקה וטעינה, בזכות הזהירות בטבילת עזרא במקוה, שזהו לפנים משורת הדין, נזכה שיעשה הקב"ה עמנו לפנים משורת הדין, לסייע לנו במלאכה כבידה הלזו, לפרוק עול היצר הרע מעל צוארינו ולטעון עלינו עול מלכות שמים.

*

ועל דרך רמז מוסר יל"פ מאמר התנא היום קצר, לעורר לבב האדם לעבודת ה', ונקדים דברי הגמרא (שבת פט:) לעתיד לבא יאמר לו הקב"ה וכו' ליצחק, בניך חטאו, אומר לפניו רבונו של עולם כמה שנותיו של אדם שבעים שנה, דל עשרין דלא ענשת עלייהו, פשו להו חמשין דל עשרין וחמשה דלילותא, פשו להו עשרין וחמשה, דל תרתי סרי ופלגא דצלווי ומיכל וכו', פשו להו תרתי סרי ופלגא, אם אתה סובל את כולם מוטב, ואם לאו פלגא עלי ופלגא עלך. מבואר מזה שמכח החטאים יצטרכו להחסיר שנותיו של אדם. ובזה פירש בכתנות אור (פ' היי) את הכתוב

התורה זה מצות פריקה למשא מעל חבירו, ומצות טעינה להקים המשא עמו, והקב"ה שומר תורתו (ירושלמי ר"ה פ"א ה"ג), ואם האדם בא לטהר את עצמו מזוהמת יצר הרע, הקב"ה עוזרו ופורק מעליו משא יצר הרע וחיילותיו, וכמו כן ממלא רצונו וטוען עמו משא מצות ומעשים טובים עליו, כי אי אפשר בלעדו ית"ש, כי הכל מידו, עכ"ד. אך כתב עוד שם (אות סו) במצות טעינה ופריקה נאמר (שמות כג ה) עזוב תעזוב עמו, (דברים כב ד) הקם תקם עמו, דייקא אם הוא גם כן מסייע בהיותו שם (בבא מציעא לא.). וזה שאמרו אלמלא הקב"ה עזרו דייקא, שזה שאדם מתחיל וזולתו גומר נקרא עזר, כטעם אעשה לו עזר כנגדו (בראשית ב יח), עכ"ד.

והן הן דברי התנא דמתניתין לא עליך המלאכה לגמור, כי האדם בהיותו עמוס התלאה במלחמת היצר, ידע ויזכור כי לא עליו המלאכה לגמור, אלא הקב"ה בא ומסייע בידו שיוכל להתגבר, וגמר המלאכה והנצחון אינו מוטל עליו, אבל עכ"פ צריך להתחיל ולקיים עזוב תעזוב עמו הקם תקם עמו, ואז יזכה לסייעתא מן שמיא.

אמנם להלכה קי"ל (הר"מ סי' ער"ב ס"ג) אם היה זקן שאין דרכו לפרוק ולטעון, הואיל ואינה לפי כבודו, פטור. ולפי זה הקב"ה כביכול פטור ממצות פריקה וטעינה. אמנם כתב המחבר שם (והוא שיטת הרמב"ם מ"ג מהל' שמי"ג ה"ג) אם היה חסיד ועושה לפנים משורת הדין, אפילו היה הנשיא הגדול וכו' פורק וטוען עמו. ולפי זה י"ל כי השי"ת שומר הברית והחסד, עושה לפנים משורת הדין, ועוזר ומסייע ביד האדם לקיים פריקה וטעינה.

אך כתיב (תהלים קכא ה) ה' צלך, ובמדה שאדם מודד מודדין לו (סנהדרין ק), ולפי זה י"ל דדוקא באם האדם עושה לפנים משורת הדין, לקיים מה שנאמר ואת המעשה אשר יעשון זו לפנים משורת הדין (בבא מציעא ל:), אז גם הקב"ה מתנהג עמו לפנים משורת הדין, לקיים בו מצות פריקה וטעינה, מה שאין כן באם אין האדם מקיים לפנים משורת הדין, חלילה חסר לו העזר מלמעלה.

זזה שמתאונן התנא, היום קצר, כי בעוה"ר שלא מלאו הימים והשנים כדבעי, צריכים לקצר הימים.

*

עוד יתבאר הרמז ה'יום ק'צר ו'המלאכה מ'רובה, ראשי תיבות מקו"ה.

וי"ל בהקדם מה דאיתא במס' סנהדרין (דף זיז:) אם ישראל עושין תשובה נגאלין, ואם לאו אין נגאלין, אלא הקב"ה מעמיד להן מלך שגזירותיו קשות כהמזן, וישראל עושין תשובה ומחזירן למוטב. וכן מצינו במס' מגילה (דף יד.) גדולה הסרת טבעת יותר ממ"ח נביאים שנתנבאו להן לישראל, שכולן לא החזירום למוטב, ואילו הסרת טבעת החזירתן למוטב. ולכאורה יש להבין איזו מעלה וחשיבות יש לתשובה כזו שבא על ידי אונס וכפיה, והאיך נחשב לנו לזכות כאילו שבנו בתשובה כראוי, אם הוא בא רק מכח מלך קשה וגזירות קשות.

וביאר כ"ק מרן אאמור"ר זללה"ה בברך משה (מקוה ישראל אות א) על פי מה דאיתא בגמרא (חולין לא.) וכן נפסק בשולחן ערוך (י"ד סימן קצ"ח סמ"ח) דטמא שנטבל באונס על ידי אחר עלתה לו טבילה, וטהור הוא, עי"ש. והנה תשובה הוא כענין טהרה במקוה, וכן אמרו במדרש (ב"ר פ"ב ס"ד) שהתשובה נמשלה למים, שנאמר (איכה ב יט) שפכי כמים לברך. וכמו שהמקוה מטהר את גוף האדם מטומאתו אשר יטמא בה, כך התשובה מטהרת נפש האדם מכל חטא ופשע. ובכן כשם שטבילה במקוה מים מועיל על ידי כפיה ואונס, כך תשובה מועיל אף אם הוא בא על ידי מלך קשה כהמזן, ואף על פי שאנו עושים תשובה מכח גזירות קשות ורעות הרי הוא חשוב ומקובל לפני הקב"ה כאילו שבנו בלב ונפש כראוי וכנכון.

ובזה ביאר המשנה בסוף מס' יומא, אמר רבי עקיבא אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים, פי' אשרי להם לישראל שהם מטהרים עצמם לאביהם שבשמים על ידי תשובה, וגם הקב"ה לעומתם יערה עליהם רוח טהרה ממרומים לשוב אליו, והבא ליטהר מסייעין אותו מן השמים, שנאמר וזרקתי עליכם מים טהורים

(משלי י כז) יראת ה' תוסיף ימים, ר"ל למי שהוא ירא ה' אף הלילות נחשבים אצלו כימים, אבל שנות רשעים תקצורנה, דאצל רשעים אנו מקצרים ימי שעד עשרים לא חשבינן להו, ומן חמשים שנה אנו מקצרים כ"ה דלילות, עכ"ד.

וא"ז זללה"ה בעצי חיים (ה"ב פ' אמור) פי' בזה המדרש (ויק"ר פכ"ח ג"ג) אימתי הן תמימות בזמן שישראל עושין רצונו של מקום. דהנה בשולחן ערוך (או"ח סי' רל"א) מבואר שכל כוונתו יהיה לשם שמים, וכן בכל מה שיהנה בעולם הזה לא יכוין להנאתו אלא לעבוד את הבורא ב"ה, כדכתיב (משלי ג י) בכל דרכיך דעהו וכו' עי"ש. ולפ"ז יש לומר דגם בפלגא דלילה וגם בעסקו בעולם הזה, כיון דכוונתו בהם לשם שמים, גם כן מצוה קעביד, והם נחשבין בכלל עשייתו כאלו עשה מצוה. והנה כתב האלשיך הקדוש (פ' אמור) שרמזה תורה במצות ספירת העומר שבע שבתות תמימות, שיקדיש האדם שבעים שנותיו בעולם הזה לעסוק בהם בתורה ובעבודה. ואמר הכתוב שבע שבתות תמימות תהיינה, שלא יהא צריך למעט החשבון של השנים בשביל שלא חטאו, אלא תמימות תהיינה שיהא נחשב לכולם, היינו אשר בכל השנים יהא עושה מצות ובשביל הכוונה שעושה הכל לשם שמים, ואמר במדרש אימתי הם תמימות בזמן שישראל עושין רצונו של מקום, היינו שלא די במה שלא חטאו בשביל שעסקו בעניני עולם הזה, אלא שגם בעניני העולם הזה אם כוונתו לשם שמים הרי כאלו עשה בהם מצות, ולזה הם תמימות, עכ"ד.

ובזה פירשתי המדרש בפרשת השבוע (ויק"ר פ"ד ס"א) אחר וקדם צרתני (תהלים קלט ה), אם זכה אדם נוהל שני עולמות, הזה והבא, ואם לאו בא ליתן דין וחשבון. היינו אם זכה האדם שעשה כל מעשיו לשם שמים, נוהל שני עולמות הזה והבא, כלומר שמלבד עולם הבא יורש גם עולם הזה, שנחשב כאילו חי כל הימים אשר חי על פני האדמה, ואין צריך לקצר ח"ו שנותיו, ואם לאו בא ליתן דין וחשבון, היינו דין על מעשיו וגם חשבון על שנותיו.

וי"ל שזה בא לחזק לב האדם שהקב"ה חנן המרבה לסלוח ומטהר את האדם מטומאתו אף אם חלילה השריש בחטא, וגם אם הרבה ח"ו לפשוע שנה אחר שנה, ולזה דימה את הענין דוקא לטהרה במקוה, כמו שהטבילה במקוה מטהר את האדם מטומאתו, אף אם נטמא האדם לזמן רב וטבל עצמו אחר כמה שנים גם כן עולה מטומאתו, ולא עוד אלא אף אם שבמשך הזמן מעת שנטמא בראשונה, טימא עצמו שנית ושלישית וכך ניתוסף לו כמה פעמים טומאה על טומאתו, עם כל זה כאשר הוא טובל עצמו במקוה ברגע אחד הוא עולה מכל טומאתו, ומי שנטמא הרבה פעמים אינו צריך טבילה יתירה ממי שנטמא רק פעם אחת, ולכולם טבילה אחת מעלה אותם מטומאתם ונטהרו. והכי נמי הוא ענין התשובה דמועיל למי שעשה עבירה פעם אחת ושב תיכף או לאחר זמן רב, דתמיד מועיל לו התשובה, ואפילו היה רשע גמור כל ימי חייו, ובכל יום ויום הוסיף רשעה על רשעתו, אם עשה תשובה באחרונה אין מזכירין לו רשעתו, והתשובה מועיל לו לכפר על עוונותיו. וזה שמדמה טהרת הקב"ה לטהרת המקוה, מה מקוה מטהר את הטמאים, ובטבילה אחת עולה לו טומאתו גם טומאה של כמה שנים שנשרש בו, אף הקב"ה מטהר את ישראל, ואף אם ל"ע נשרש בחטא רבות בשנים לא יאמר האדם לנפשו נואש, כי תמיד הקב"ה מקבלהו בתשובה.

וזה ירמוז דברי התנא היום קצר והמלאכה מרובה, כי בעוה"ר מרובה לנו המלאכה להעביר כתמי הנפש ולתקן מעשינו, מאחר שנשרשנו בחטא זה רבות בשנים, ולזה בא הרמז היום ק'צר ו'המלאכה מ'רובה, ראשי תיבות מקו"ה. כלומר כמו שטבילת המקוה מועיל אף אם נשרש בטומאה רבות בשנים, כך אין לך דבר העומד בפני התשובה, כי תשוב אל ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך, יקבלהו השי"ת ברחמים וברצון.

אה"כ המשיך רבינו בלימוד משנה ט"ז
ומחמת אפס מקום יודפס אי"ה בהודמנות הבא

וטהרתם. אמנם אם אין ישראל עושי תשובה מאליהם, אז הקב"ה מעמיד עליהן מלך שגזירותיו קשות כהמן ומחזירן למוטב, ועל זה דרש, ואמר מקוה ישראל מושיעו בעת צרה, פ' שבני ישראל מקווים אל ה' ושבבים אליו כאשר הם נתונים במצוקה בגזירות קשות, והקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו מקבל תשובתם ומושיעם בעת צרתם. ושמה תאמר האריך מועיל תשובה כזו ששבבים על ידי כפיה ואונס, על זה ממשיך ודורש, מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל, פ' כשם שהמקוה מטהר את האדם אף אם נטבל באונס על ידי אחר, כך הקב"ה מטהר את ישראל ומקבל תשובתם אף על פי שנאנסו לכך על ידי גזירות קשות ורעות, עכ"ד.

ועל פי זה יש לפרש המשנה ע"ד מליצה, שמדבר מענין הגלות שהיום קצר והמלאכה מרובה, והפועלים עצלים, כי בעוה"ר אין איש מתעורר להחזיק בו ית"ש באמת ולעבדו בלבב שלם, ולכן השכר מרובה, כי כל פעולה ועובדא טבא בעת הגלות חשוב מאד לפני ה', ועל זה בא השי"ת לעורר אותנו על ידי שמעמיד עלינו מלך קשה כהמן, ובעל הבית דוחק, ע"ד שאומרים (בהגדה של פסח) ואת לחצינו זו הדחק, היינו הגזירות רעות שרשעי אומות העולם גזורים עלינו ומעיקים בנו ומצירים אותנו, ושמה תאמר שתשובה כזו לא נחשב לכלום, כיון שהוא בכפיה, לזה רמז בתחלת המשנה היום ק'צר ו'המלאכה מ'רובה, ראשי תיבות מקו"ה. שכמו שהטהרה במקוה מועיל אף באונס, הכי נמי טהרת ישראל אף באונס חשוב לפני הקב"ה.

*

עוד יתבאר הרמז בהקדם הא דתנינן (שלהי מס' יומא) אמר רבי עקיבא אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים, שנאמר (יחזקאל לו כה) וזרקתי עליכם מים טהורים ואומר (ירמיה יז יג) מקוה ישראל ה', מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל, וצ"ב מה שמדמה טהרת המקוה לטהרת ישראל על ידי הקב"ה.

נערך ע"י הוועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ותשוה"ח להם

הדר ונישואין בדרך משה רהסרני סאטמאר

ע"ש כ"ק רבינו הקוה"ט מרן משה בן הגה"ק רבי חיים צבי זיעוועני"א

קרית יואל - בני ברק

המטרה: להמציא הלוואות גדולות בתשלומים נוחים ביותר לאנ"ש שהגיע זמן כלולות בניהם בשעת"מ

"נפש חי'ה"

ע"ש הרבנות הדיקת
מרת חי' מייזליש ע"ה
בת מרן רבינו משה ז"ע
נלב"ע חי' שבט תשנ"ג
☆☆☆

"חסדי מנחם משה"

ע"ש
ר' מנחם משה גאנץ
ז"ל
ב"ר דוב ז"ל
נלב"ע י"ג מנחם אב תשנ"ב
☆☆☆

"תהלה לרוד"

ע"ש ר' משה דוד
מעלער ז"ל
ב"ר חוקא"ל משולם ז"ל
נלב"ע י"א תשרי תשמ"ח
☆☆☆

"אב"ן ישראל"

ע"ש ר' אברהם נתן
בערנאט ז"ל
ב"ר ישראל ז"ל
נלב"ע ב"ו חשון תשל"ו
☆☆☆

"ציון לנפש חיה"

ע"ש ר' בן ציון בנעט
ז"ל ב"ר ישראל צבי ז"ל
נלב"ע ט' שבט תשנ"ג
וזגו מרת חיה ע"ה
ב"ר יהושע ז"ל
נלב"ע י"א סיון תשנ"ה
☆☆☆

"חסדי בא"ר"

ע"ש ר' אלכסנדר
בנעט ז"ל ב"ר עזרא ז"ל
נלב"ע כ"ג ניסן תשנ"ו
וזגו מרת רייזל ע"ה
ב"ר אפרים ז"ל שמעון
נלב"ע ה' מנחם תשנ"א
☆☆☆

משא"ת חיים

ע"ש ר' חיים גרין ז"ל
ב"ר מרדכי מנחם ז"ל
נלב"ע כ"א אדר א' תשמ"ח
וזגו מרת אלמנע
שוינדל ע"ה
ב"ר משה אליהו ז"ל
נלב"ע י"ב ניסן תשנ"ג

"ברכת מזל טוב"

הננו משגרים ברכת מז"ט חמה ולבבית לאנ"ש החשובים כל אחד בשמו יבורך

הרה"ח ר' משה ירחנן קליין שליט"א

חבר וועד קרן עזה נישואין

לאירוסי בנו הבה"ח אליעזר הי"ד תלמיד ישיבותינו

הר"ר לייבוש פרידמאן הי"ד

ולאביו הרה"ח ר' ישראל יעקב פרידמאן שליט"א

ולחותנו הרה"ח ר' משה מילער שליט"א

להולדת בנו, נכדם

השלום וזכר בבית מדרשינו בשיכון

הר"ר נפתלי הערצקא פרענקל הי"ד

ולאביו הרה"ח ר' ניסן פרענקל שליט"א

ולוקינו הרה"ח ר' פרץ לעפקאוויטש שליט"א

להולדת בתו, נכדתם

"חסדי שלמה זלמן"

ע"ש ר' שלמה זלמן ז"ל
בן ר' מרדכי וורצבערגער ז"ל
נלב"ע ח' כסלו תשמ"ב
☆☆☆

"חסדי ישראל יעקב"

ע"ש ר'
ישראל יעקב אינגבערגער ז"ל
נלב"ע ט"ו איר תשנ"ו
ואביו ר' נתן נטע ב"ר מנחם
מענדל ז"ל ב' כ"ו סיון תשנ"ה
וזגו מרת דינה ע"ה
ב"ר יעקב ישראל הלוי ז"ל
נלב"ע כ"ט תמוז תשנ"ג
☆☆☆

"חסדי שמואל וחנה"

ע"ש
ר' שמואל זאב לעווין ז"ל
ב"ר יעקב דוב ז"ל
נלב"ע ג' תשרי תשנ"ה
וזגו מרת חנה ע"ה
ב"ר חיים משה ז"ל
נלב"ע י"ב חשון תשל"ו
☆☆☆

"אנשי חי"ש"

ע"ש
ר' אביגדור פרידמאן ז"ל
ב"ר נחמ"י ז"ל
נלב"ע ז' שבט תשנ"ג
וזגו מרת חנה לאה ע"ה
ב"ר יעקב פרענקל מבי"ח ז"ל
נלב"ע ב' אלול תשמ"ג
☆☆☆

"צבי"א מרז"ם"

ע"ש ר'
צבי אלימלך געלבמאן ז"ל
ב"ר אברהם ז"ל
נלב"ע ד' אלול תשנ"ט
וזגו מרת בריינדל ע"ה
בת ר' מרדכי מנחם ז"ל
נלב"ע כ"ה תמוז תשנ"ט
☆☆☆

"אפריון נמט"ו קר' שמעון"

ע"ש ר' שמעון דאקא"ל ז"ל
בן ר' שניאור זלמן ז"ל
נלב"ע ז' מנחם אב תשנ"ח
☆☆☆

"זכרון חיים צבי"

ע"ש ר' חיים צבי שווארץ ז"ל
ב"ר חוקי איתמר טובי ז"ל
נלב"ע י"ג כסלו תשנ"ה
☆☆☆

"ממכון שבתו השגורה"